

Høgskulen på Vestlandet

Naturfag 3, emne 4 - Masteroppgave

MGBNA550-O-2023-VÅR2-FLOWassign

Predefinert informasjon

Startdato:	02-05-2023 09:00 CEST	Termin:	2023 VÅR2
Sluttdato:	15-05-2023 14:00 CEST	Vurderingsform:	Norsk 6-trinns skala (A-F)
Eksamensform:	Masteroppgave - Bergen		
Flowkode:	203 MGBNA550 1 O 2023 VÅR2		
Intern sensor:	(Anonymisert)		

Deltaker

Kandidatnr.:	209
---------------------	-----

Informasjon fra deltaker

Antall ord *:	23757
----------------------	-------

Egenerklæring *: Ja

Jeg bekrefter at jeg har Ja registrert oppgavetittelen på norsk og engelsk i StudentWeb og vet at denne vil stå på vitnemålet mitt *:

Jeg godkjenner autalen om publisering av masteroppgaven min *

Ja

Er masteroppgaven skrevet som del av et større forskningsprosjekt ved HVL? *

Nei

Er masteroppgaven skrevet ved bedrift/uirksomhet i næringsliv eller offentlig sektor? *

Nei

Høgskulen
på Vestlandet

MASTEROPPGAVE

Uteskole som en arena for motivasjon

Outdoor education as an arena for motivation

Lise Tvedt Helland

MGBNA550 Naturfag 3, emne 4 – Masteroppgåve

Fakultet for lærerutdanning, kultur og idrett

Veileder: Idar Mestad

Innleveringsdato: 15.05.2023

Jeg bekrefter at arbeidet er selvstendig utarbeidet, og at referanser/kildehenvisninger til alle kilder som er brukt i arbeidet er oppgitt, jf. Forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet, § 12-1.

Forord

Arbeidet med denne masteroppgaven har vært utfordrende og krevende, men ikke minst interessant og lærerik. Jeg er glad for å endelig kunne være ferdig, og endelig kan gå ut i skolen og jobbe med det jeg interesser meg for. Takk til Høgskulen på Vestlandet som har gitt meg viktig lærdom og gitt meg muligheten til å fullføre grunnskolelærerutdanningen.

Takk til de seks lærerne som i denne studien ville hjelpe meg i å besvare min problemstilling. Takk for at dere ville dele deres tanker og erfaringer rundt et så viktig og interessant tema i skolen. Dette har hjulpet meg i å få en bedre oppfatning i hvordan jeg kan bruke uteskole i min undervisning, for å bidra til motiverte elever.

Jeg vil gi en stor takk til min veileder Idar Mestad som har støttet og hjulpet meg hele veien, både med små og store utfordringer. Takk for alt du har lært meg og for all hjelp du har gitt meg, både gjennom hele studiet og i masteroppgaven. Takk for at du alltid har hatt troen på meg, og motivert meg til å fortsette.

Jeg vil også takke venner og familie som har vært viktige støttespillere, som har holdt motivasjonen og gleden min oppe gjennom hele prosessen. Dere alle har spilt en viktig rolle for at denne masteroppgaven nå er ferdig.

Sammendrag

I denne masteroppgaven undersøker jeg hvordan et utvalg lærere bruker uteskole for å legge til rette for motivasjon for ulike elevgrupper. Gjennom kvalitative forskningsintervju har jeg kommet frem til flere grunner for at lærere bruker uteskole for å øke motivasjonen for ulike elevgrupper. Ved å utnytte mulighetene som ligger utenfor klasserommet og bidra til å skape meningsfulle læringsopplevelser, vil uteskole bidra til å engasjere elevene og gjøre læringen mer konkret og relevant. Lærere involverer også elevene i planleggingen og gjennomføringen av uteskole, slik at elevene får følelsen av eierskap og ansvar. Dette gir elevene større autonomi og bidrar til å øke deres motivasjon. Gjennom bruk av uteskole er det også lettere å tilpasse til elevenes individuelle forutsetninger og behov, fordi elevene får bruke sine styrker og kunnskaper i undervisningen. Aktiv bruk av kropp og sanser ute bidrar også til en variert og helhetlig læring, som engasjerer elevene på flere nivåer. Gjennom felles opplevelser og samarbeidsaktiviteter oppstår tilhørighet og et positivt læringsmiljø. Uteskole gir elevene

muligheten til å oppleve mer mestring mener lærere, noe som ytterligere styrker motivasjonen hos elever. Samlet sett er uteskole en verdifull tilnærming for å legge til rette for motivasjon hos ulike elever, da den tar hensyn til elevenes behov for kompetanse, tilhørighet og autonomi.

Abstract

In this master's thesis, I investigate how a selection of teachers use outdoor education to facilitate motivation for different groups of pupils. Through qualitative research interviews, I have arrived at several reasons why teachers use outdoor education to increase motivation for different pupils. By making use of the opportunities that lie outside the classroom and helping to create meaningful learning experiences, outdoor education will help to engage the pupils and make the learning more concrete and relevant. Teachers also involve the pupils in the planning and implementation of outdoor education, so that the pupils get a sense of ownership and responsibility. This gives the pupils greater autonomy and helps to increase their motivation. With outdoor education, it is also easier to adapt to the pupils' individual requirements and need, because of the pupils get go use their strengths and knowledge in the teaching. Active use of the body and senses outside also contributes to varied and comprehensive learning, which engages pupils on several levels. Through shared experiences and collaborative activities, relatedness and a positive learning environment arise. Outdoor education gives pupils the opportunity to experience more mastery, teachers believe, which further strengthens pupils' motivation. Overall, outdoor education is a valuable approach to facilitating motivation among different pupils, as it takes into account the pupils' needs for competence, relatedness and autonomy.

Innholdsfortegnelse

Forord	1
Sammendrag	1
Abstract	2
1. Innledning	1
1.1 Problemstilling	3
2. Teori	3
2.1 Begrepet uteskole	4
2.2 Tilrettelegging for god uteskole	5
2.3 Uteskole som en del av skolen	6
2.3.1 Forarbeid og etterarbeid.....	8
2.4 Kroppslig læring	9
2.5 Uteskole som sosial læringsarena	10
2.6 Motivasjon og læring	11
2.6.1 Indre og ytre motivasjon.....	12
2.6.2 Motivasjon og mestring	13
2.6.3 Selvbestemmelsesteorien	14
2.7 Muligheter ved uteskole.....	15
2.8 utfordringer i uteskole	16
3. Metode	18
3.1 Kvalitativt forskningsintervju	18

3.2 Utforming av intervjuguide.....	19
3.3 Utvalg.....	20
3.4 Gjennomføring av intervju.....	21
3.5 Analyse.....	23
3.5.1 Gjør deg kjent med dataene	23
3.5.2 Generere innledende koder	24
3.5.3 Søke etter temaer	25
3.5.4 Gjennomgang av temaer	25
3.5.5 Definere og navngi temaer.....	26
3.5.6 Produsere rapporten	26
3.6 Forskningsetikk	26
3.6.1 Informert samtykke.....	26
3.6.2 Behandling av personvern	27
3.6.3 Etske dilemma	28
3.7 Kvalitet i forskningen.....	29
3.7.1 Gyldighet	29
3.7.2 Pålitelighet	30
3.7.3 Overførbarhet.....	31
4. Resultater	31
4.1 Hvordan legger et utvalg lærere til rette for god uteskoleundervisning?.....	32
4.1.1 Se etter muligheter i nærområdet.....	32

4.1.2 Forarbeid og etterarbeid fører til forståelse	33
4.1.3 Gode rutiner gir trygge elever.....	34
4.1.4 Legge til rette for at elevene får medvirke.....	35
4.1.5 Tilpassing er lettere ute.....	36
4.2 Hvordan mener lærere uteskole kan være med på å motivere ulike elevgrupper?	37
4.2.1 Elevene får bruke seg selv på andre måter	37
4.2.2 Elevene får bruke kropp og sanser aktivt når de lærer ute	38
4.2.3 Elevene opplever mestring som skaper motivasjon.....	39
4.2.4 Felles opplevelser skaper tilhørighet	40
4.2.5 Variasjon fra klasserommet	41
5. Diskusjon.....	42
5.1 Hva har planlegging å si for tilpassing?	43
5.1.1 Koble uteskole til klasserommet	43
5.1.2 Muligheter istedenfor utfordringer	44
5.1.3 La elevene få medvirke	45
5.1.4 Tilpassing til ulike elevgrupper	47
5.2 Hvordan kan tilpassing føre til mestring?	48
5.2.1 Variasjon i undervisningen.....	49
5.2.2 Elevene får bruke sine styrker	50
5.2.3 Tilhørighet til klassen	51
5.3 Vil mestring føre til motivasjon?.....	53

5.3.1	Behovene for motivasjon.....	54
5.3.2	Uteskole er ulikt klasserommet	55
5.4	Studiens begrensninger	56
5.5	Implikasjoner for skolen og samfunnet.....	57
5.6	Behov for videre forskning	58
6.	Oppsummering	58
	Referanseliste	61
	Vedlegg	64
	Vedlegg 1: Godkjenning fra Sikt	64
	Vedlegg 2: Samtykkeerklæring.....	66
	Vedlegg 3: Intervjuguide	69

1. Innledning

Å ta undervisningen ut av klasserommet og ta i bruk andre læringsarenaer har vært og er fortsatt et viktig tema i skolen, både for dagens lærere og lærerstudenter. I læreplanen i naturfag står det skrevet at «læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst gjennom å legge til rette for varierte, praktiske og utforskende arbeidsmåter i naturen og på andre læringsarenaer" (Utdanningsdirektoratet, 2020, s. 7). Dette støttes av flere forskere og lærere, som argumenterer for at vi i dagens skole må benytte oss mer av andre læringsarenaer for å gjøre undervisningen mer konkret, praktisk og virkelighetsnær for elevene (Gabrielsen & Fjørtoft, 2014).

Når undervisningen foregår ute er det mulig å legge opp undervisningen på en annen måte enn i en vanlig klasseromsundervisning. Dette åpner for en annen type læring, som både kan være motiverende og inspirerende for elevene (Utdanningsdirektoratet, 2021). Ved å ta undervisningen ut av klasserommet og ta i bruk andre læringsarenaer, gir vi også elevene mulighet til å ta i bruk kroppen og andre deler av seg selv i læringen. Her kan det ligge muligheter for et stort læringspotensial, nettopp fordi elevene får bruke flere sider av seg selv i læringen. Å ta i bruk andre læringsarenaer i undervisningen vil også øke mulighetene for at elevene opplever det de lærer som relevant, ved at de får se den teoretiske kunnskapen i praksis utendørs (Marion, 2015, s. 127).

Uteskole kan bidra til å gi en mer variert skolehverdag og dermed også muligheten for å tilpasse opplæringen til hver enkelt elev. Ingen elever er like og dermed er ikke en tradisjonell klasseromsundervisning tilstrekkelig nok for å nå alle elevene. Uteskole kan variere iblant annet arenaer, arbeidsmåter, lærestoff og kan dermed tilpasses elevenes forutsetninger og muligheter for å oppleve mestring og motivasjon (Andersen & Fiskum, 2014, s. 16). I uteskole får elevene brukt flere sider av seg selv og får dermed muligheten til flere innfallsvinkler til den faglige kunnskapen.

For mange lærere er det en selvfølge at uteundervisning skal ha en sentral plass i skolen. Mens noen lærere tenker motsatt, og argumenterer for at uteundervisning er for tidkrevende eller gir for lite læringsutbytte for elevene (Frøyland, 2011). Noen mener nemlig at uteundervisning er overvurdert og at vi dermed ikke trenger å ta det i bruk i skolehverdagen. Lærere opplever også utfordringer knyttet til bruken av uteskole, spesielt knyttet til forhold om kompetanse hos lærere og prioriteringen av denne arbeidsmetoden (Gabrielsen &

Korsager, 2018, s. 340).

Undervisningen bør i større grad foregå utenfor klasserommet, ute i elevenes nærmiljø, hvor elevene er kjent, mener Dewey (Gabrielsen & Fjørtoft, 2014). Han oppfordret til bruk av elevaktiv og utforskende læring for å øke elevenes motivasjon og læring. Han mener læring foregår i et samspill med omgivelsene, og det er derfor viktig å bruke nærmiljøet for å stimulere til elevenes læring og motivasjon. Når elevene får praktiske erfaringer i sitt nærmiljø bidrar det til økt forståelse av den teoretiske kunnskapen, fordi de får se teorien i praksis.

Læreplanen har lagt vekt på at elevene gjennom opplæringen i naturfag skal få oppleve, undre, utforske og erfare verden rundt seg gjennom et naturvitenskapelig perspektiv (Utdanningsdirektoratet, 2020, s. 2). Hvordan skal elevene få oppleve, undre, utforske og erfare verden rundt seg om de kun skal lære om naturen inne i klasserommet? Ved å ta i bruk andre læringsarenaer i undervisningen vil lærere kunne gi elevene praktiske og livsnære erfaringer som fremmer både motivasjon og innsikt.

Det er skolens oppgave å «legge til rette for læring for alle elever og stimulere den enkeltes motivasjon, lærelyst og tro på egen mestring» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 16). Gjennom uteskole får elevene muligheten til å utforske og oppdage den virkelige verden, samtidig som de lærer om ulike temaer. Imidlertid kan det være utfordrende å legge til rette for en uteskoleundervisning som motiverer ulike elevgrupper. Noen elever kan være veldig aktive i undervisningen og ønsker å lære, mens andre kan være mer tilbakeholdne eller har ulike læringsvansker som gjør det vanskelig for dem å delta på samme måte som andre.

I denne masteroppgaven undersøker jeg hvordan lærere som aktivt driver med uteskole opplever at denne arbeidsmetoden kan bidra til motiverte elever. Jeg undersøker både hvordan lærere selv planlegger og legger til rette for en god uteskoleundervisning, men også hvordan denne undervisningen motiverer ulike elevgrupper i skolen. Hensikten med denne oppgaven er å øke kunnskapen om uteskole, og hvordan denne arbeidsmetoden kan brukes for å bidra til motivasjon for elever i barneskolen.

I egen praksis på barneskolen gjorde jeg meg en rekke erfaringer. En av disse var at gjennom å ta undervisningen ut av klasserommet ble elevene svært engasjerte og hadde lyst til å gjennomføre aktivitetene, noe som bidro til økt motivasjon i faget. Aktivitetene som ble lagt opp ute inkluderte alle elevene og var med på å skape en naturfaglig samtale hvor alle elevene

fikk delta. Opplevelsen elevene satt igjen med etter uteskoledagen bidro også til å skape positive holdninger til faget, da elevene fikk se og oppleve naturfaget som noe «ekte». Dette ga et bedre samhold i klassen.

Gjennom egne erfaringer og opplevelser har jeg selv hatt størst læringsutbytte ved bruk av uteskole og få gjøre noe praktisk i naturfagundervisningen. Jeg mener selv at alle lærer best gjennom å få gjøre noe praktisk og få erfare noe selv. Det innebærer å få bruke kroppen og sansene i læringen, få lov til å prøve seg frem, og ikke minst få oppleve faget som noe «ekte».

1.1 Problemstilling

I denne masteroppgaven vil jeg besvare følgende problemstilling:

«Hvordan bruker lærere uteskole for å legge til rette for motivasjon for ulike elever?»

Dette ønsker jeg å undersøke nærmere ved å intervju seks ulike lærere om hva de gjør i sin uteskoleundervisning for å legge til rette for motivasjon for sine elever. Jeg ønsker å undersøke dette for å få innsikt i hvordan erfarne lærere bruker uteskole og hva de tenker om denne arbeidsmetoden. Jeg vil også få innsikt i hvordan uteskole kan bidra til motiverte elever, og hvordan lærerne selv opplever at elevene er motivert i undervisningen.

Jeg vil besvare denne problemstillingen ved å ta utgangspunkt i følgende forskningsspørsmål:

- Hvordan legger et utvalg lærere til rette for god uteskoleundervisning?
- Hvordan mener lærere at uteskole kan være med på å motivere ulike elevgrupper?

Jeg vil undersøke hva lærerne vektlegger i planleggingen for en god uteskoleundervisning, men også hvordan dette kan motivere ulike elever. Fordi motivasjon er en viktig faktor for læring, vil undersøke hvordan det å ta i bruk andre læringsarenaer kan fremme motivasjon og mestring hos ulike elever.

2. Teori

I dette kapittelet vil jeg belyse ulike pedagogiske og didaktiske aspekter som er sentrale for uteskole som arbeidsmetode, både med tanke på tilrettelegging, læringsteori og motivasjon. Siden jeg undersøker hvordan uteskole kan legge til rette for motivasjon for ulike elevgrupper, vil jeg også presentere hva tidligere forskning har funnet ut rundt dette temaet.

Ved å ta undervisningen ut av klasserommet og ta i bruk andre læringsarenaer er det viktig å være klar over ulike aspekter ved bruk av denne arbeidsmetoden. Både hva som ligger i begrepet uteskole, hvordan det bør gjennomføres og hvilke muligheter og utfordringer som ligger i bruken av uteskole. Teorien som blir presentert her vil senere bli brukt for å diskutere mine resultater opp mot tidligere teori i lys av min problemstilling.

2.1 Begrepet uteskole

Uteskole er et begrep som innebærer å ta i bruk andre læringsarenaer, hvor undervisning og læring foregår utenfor det tradisjonelle klasserommet. Det finnes mange ulike definisjoner på hva uteskole innebærer, og jeg vil nå presentere noen av de ulike definisjonene.

Jordet er en sentral professor når det kommer til begrepet uteskole, spesielt i den norske skolen. Han har utviklet en definisjon på uteskole som er basert på en bred forståelse av læring og utvikling. Hans definisjon omfatter all aktivitet som foregår utendørs, og som har som mål å utvikle elevenes forståelse. Han definerer uteskole på følgende måte:

Uteskole er en måte å arbeide med skolens innhold på hvor elever og lærere bruker nærmiljø og lokalsamfunn som ressurs i opplæringen – for å supplere og utfylle klasseromsundervisningen. Uteskole innebærer regelmessig og målrettet aktivitet utenfor klasserommet (Jordet, 2010, s. 34).

Remmen og Frøyland har utviklet det didaktiske verktøyet «utvidet klasserom» for å designe god uteundervisning i naturfag. De bruker dette som et samlebegrep for å benytte seg av andre læringsarenaer, som museum, bedrifter og naturområder (2017, s. 219). Dette er en viktig del av en god naturfagundervisning i skolen. Målet med å utvide klasserommet til andre læringsarenaer er å stimulere elevene til dybdelæring og forståelse.

En annen definisjon på uteskole er hentet fra studien til Barfod og Stelter hvor de undersøkte hva god uteskoleundervisning er. De forstår uteskole som en undervisning, hvor elevene undervises regelmessig utenfor skolens og klasserommets vegger, i skolens alminnelige fag (2019, s. 20). Uteskole er også en del av den samlede undervisningen som foregår i skolen, og det er derfor viktig at uteskole sees i sammenheng med skolens mål.

Det engelske begrepet «Education Outside the Classroom» defineres som en undervisningsmetode hvor man flytter den vanlige pensumundervisningen ut av skolen og

klasserommets vegger, og tar i bruk andre arenaer utenfor skolen (Bølling et al., 2019, s. 210) Denne undervisningen kan foregå både i skogen, skolehager og museum.

De ulike definisjonene viser at det finnes ulike tilnærminger til hva begrepet uteskole handler om. Felles for de alle er at uteskole handler om å gå ut fra klasserommets fire vegger og utnytte de mulighetene som finnes utenfor skolen. Uteskole skal derimot være et supplement og en del av undervisningen som foregår inne i klasserommet, da de er avhengig av hverandre for å bidra til elevers læring og forståelse.

2.2 Tilrettelegging for god uteskole

Fordi uteskole er et stort samlebegrep som omfatter mange ulike læringsarenaer utenfor klasserommet, vil også uteskole variere mye når det kommer til både innhold, arbeidsmetoder, læringsarenaer og didaktisk begrunnelse (Andersen & Fiskum, 2014, s. 16). Når disse faktorene kan varieres mye i uteskoleundervisningen, vil det dermed også kunne bidra til flere muligheter for læring, trivsel og mestring.

Når undervisningen foregår ute, er det mulig å legge opp undervisningen på en helt annen måte enn hva som er mulig i vanlig klasseromsundervisning (Utdanningsdirektoratet, 2021). Når undervisningen flyttes ut av klasserommet, og man tar i bruk andre læringsarenaer, endres også betingelsene og rammene for undervisningen. Det er derfor viktig at man som lærer har kjennskap til hvordan man på best mulig måte kan legge til rette for en god uteskoleundervisning.

Utdanningsdirektoratet (2021) kommer med noen tips til hvordan man som lærer kan planlegge undervisningen ute. Det første innebærer å ta utgangspunkt i kompetansemål fra fag og tilpasse aktivitetene slik at man kan gjennomføre dette ute. Som lærer bør man også variere mellom teoretiske og praktiske oppgaver, da variasjon er et sentralt aspekt i uteundervisningen. Variasjon i undervisning vil kunne bidra til at elevene får bruke flere sider av seg selv i læringen, og i tillegg være i mer fysisk aktivitet. Til slutt presenterer de tipset om å se etter muligheter og hente inspirasjon fra omgivelsene i nærmiljøet rundt skolen, og ta i bruk disse mulighetene i undervisningen.

Å ta i bruk skolens omgivelser som læringsarena som et supplement til klasserommet, er en nødvendig forutsetning for å utvikle en god uteskolepraksis, hevder også Jordet (2010, s. 37). Med en gang man beveger seg utenfor klasserommets fire vegger med sine faste strukturer og

rammer, åpner det opp for helt andre premisser og muligheter. Gjennom uteskole åpner det seg et stort mangfold av arbeidsmåter og aktiviteter som bidrar til variasjon i skolehverdagen, både for elevene og for lærerne.

En tidligere studie fremhever også viktigheten av å drive regelmessig undervisning utenfor klasserommet. Eksponering for to til syv timer med undervisning utenfor klasserommet per uke, viste å forbedre den sosiale atferden hos elever. Studien fremhever også viktigheten av varighetene til uteskoleøktene. Resultatene viser at for mange korte økter spredt over tid kan ha negativ innvirkning, og vil heller redusere de positive effektene ved uteskole, enn å styrke dem (Bølling et al., 2019, s. 215).

I praksis er det lett å glemme elevenes mål når uteundervisningen skal planlegges og organiseres. Med Remmen og Frøyland (2017, s. 226) sitt didaktiske verktøy «utvidet klasserom» vil det kunne hjelpe lærerne til å holde fokus på elevenes dybdelæring og forståelse, som målet med uteundervisningen. De fokuserer på at det er viktig å ha et mål med undervisningen, gjerne i form av et oppdrag som elevene må løse. Verktøyet bidrar også til viktig refleksjon, blant annet hva elevene kan gjøre på denne andre læringsarenaen som de ikke kan gjøre i klasserommet.

For å utvikle en god uteskoleundervisning er det også nødvendig at skolens omgivelser brukes som kunnskapskilde, som et supplement til bruk av den tekstbaserte, symbolske kunnskapen (Jordet, 2010, s. 39). Ved å gå ut av klasserommet, og ta i bruk skolens omgivelser gir det mulighet for en rik og mangfoldig kunnskapskilde. Utendørs kan elevene få et konkret møte med kunnskapen, som er nærmere virkeligheten enn hva klasserommet kan klare å gi elevene. Det er derimot lærerens oppgave å legge til rette for at elevene får mulighet til å oppdage denne sammenhengen mellom de konkrete erfaringene som skapes ute, og den teoretiske kunnskapen som skapes inne.

2.3 Uteskole som en del av skolen

Å ta i bruk andre læringsarenaer i undervisningen, og drive uteskole er sentralt i den norske skolen. I læreplanen i naturfag står det blant annet skrevet at «læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst gjennom å legge til rette for varierte, praktiske og utforskende arbeidsmåter i naturen og på andre læringsarenaer» (Utdanningsdirektoratet, 2020, s. 7). Når det står skrevet i styringsdokumentene til skolen at vi som lærere skal ta i bruk andre læringsarenaer i undervisningen, krever det også at vi må vite hvordan vi kan

legge til rette for en god uteundervisning.

Aktivitetene om foregår utenfor klasserommet kan lett bli et løst innslag i undervisningen, uten at elevene reflekterer over hva som skjer eller hva det betyr i den naturfaglige sammenhengen (Frøyland & Remmen, 2019, s. 81). Det er derfor viktig å se undervisningen som foregår utendørs i sammenheng med den undervisningen som foregår inne i klasserommet, og hvordan dette kan bidra til elevenes faglige og sosiale læring (Utdanningsdirektoratet, 2021). Både uteskole og klasserommet er viktige og naturlige deler av den helhetlige opplæringen i skolen. Ved å ta i bruk ulike læringsarenaer gir vil elevene tilgang til et utvidet læringsrom, som vil bidra til økt læring.

Det er vår oppgave som lærer å legge til rette for at elevene skal få et godt læringsutbytte av undervisningen. Det er derfor viktig at man klarer å etablere en nær og tydelige sammenheng mellom det som skjer utenfor klasserommet med det som skjer inne i klasserommet (Jordet, 2010, s. 47). Disse to læringsarenaene er avhengig av hverandre for å kunne skape et godt læringsutbytte for ulike elever.

Tidligere studier viser også at lærere oppfatter uteskole som et supplement til klasseromsundervisningen. Lærere vektlegger blant annet potensialet ved at gjennom uteundervisning får elevene bekreftet den kunnskapen som er gjennomgått inne i klasserommet (Fägerstam, 2013, s. 73). I klasserommet møter elevene teoretisk og abstrakt kunnskap, men utendørs får elevene en mer konkret og praktisk tilnærming til kunnskapen. Disse kunnskapsformene utfyller hverandre, og ved at elevene får møte kunnskapen på flere måter, vil dette bidra til økt forståelse.

Psykologen John Dewey er kjent for sitt sitat «learning by doing» som er sentralt i teorien om uteskole (Vingdal, 2018, s. 35). Han mener nemlig at læring er en kombinasjon av handling og tenkning. Gjennom uteskole får elevene erfaringer fra den virkelige verden, som de kan koble med den teoretiske kunnskapen fra klasserommet. Dewey var opptatt av at læringen måtte ta utgangspunkt i elevenes egne erfaringer og opplevelser, og at lærerne derfor må bruke aktive metoder som kombinerer teori og praksis. Han uttrykker dette på følgende måte:

Det er en tendens til å koble materiale fra klasserommet ganske enkelt med materialet fra tidligere skoletimer, i stedet for å knytte det til det eleven har tilegnet seg i sin erfaring utenfor skolen. Læreren sier «Husker du ikke hva vi lærte av boken forrige uke?» i stedet for å si «Husker du ikke noe slikt som du har sett eller hørt?» (Dewey,

1910, s. 199)

Gjennom å legge til rette for en god uteskoleundervisning får elevene se at det de lærer i naturfag også kan brukes i situasjoner utenfor klasserommet. Dette kan bidra til at elevene klarer å koble ny kunnskap med tidligere opplevde erfaringer og klarer å se sammenhengen mellom teori og praksis (Remmen & Frøyland, 2017, s. 219). For at elevene skal kunne se denne sammenhengen, bør uteundervisningen knyttes til et forarbeid og etterarbeid.

2.3.1 Forarbeid og etterarbeid

Tidligere studier som Gabrielsen og Korsager (2018, s. 337) henviser til, er det vist at det å ta elevene ut av klasserommet og ta i bruk nærmiljøet som læringsarena, ikke automatisk vil bidra til økt læring og forståelse. Læringsutbyttet kan derimot økes hvis erfaringene elevene får gjennom uteskole settes i sammenheng gjennom et tilpasset forarbeid og etterarbeid.

Når vi snakker om uteskole, er det ikke uvanlig å tenke i tre faser. En god uteskoleundervisning består nemlig av et forarbeid, uteaktivitet og etterarbeid. Følger man denne oppskriften når man planlegger, vil det sørge for at det som gjøres utendørs, ikke bare blir aktiviteter som er løsrevet fra resten av undervisningen (Fiskum & Husby, 2014, s. 31).

Målet med forarbeidet er å forberede elevene på det som skal gjennomgås utendørs, og gi elevene en innføring i temaet. Forarbeidet kan for eksempel være at elevene blir presentert for temaet inne i klasserommet og planen for uteaktivitet blir gjennomgått. Uten klare rammer for hvordan elevene skal arbeide, kan uteskole lett bli et kaos. Elevene må vite nøyaktig hva de skal gjøre når de kommer ut, for at elevene skal kunne jobbe målrettet og bevisst (Jordet, 2010, s. 46).

Uteaktivitetene består av blant annet forskjellige oppgaver, problemløsning og oppdrag som læreren har planlagt at elevene skal gjennomføre utendørs. Elevene forholder seg her til konkret og praktisk kunnskap, som de får gjennom å være i aktivitet, og bruke kroppen og sansene sine i lærings situasjonen. De erfaringene og opplevelsene som elevene møter ute, legger et viktig grunnlag for det videre arbeidet.

Etterarbeid i forbindelse med uteskole er viktig for at elevene skal kunne oppnå det ønskede læringsutbyttet (Frøyland & Remmen, 2019, s. 97). Etterarbeidet kan bestå av refleksjoner og samtaler av hva som er blitt gjort ute, samt hva elevene har fått ut av aktivitetene og hvordan

dette henger sammen med den teoretiske kunnskapen. Gjennom refleksjon og samtale blir elevene utfordret til å se sammenhenger, og møte andre elevers opplevelse av virkeligheten.

2.4 Kroppslig læring

En av lærernes oppgaver er å «stimulere til lærelyst gjennom å la elevene leke, undre seg og bruke sansene sine i arbeidet med å lære faget» (Utdanningsdirektoratet, 2020, s. 6). Uteskole åpner for mange muligheter, blant annet å kunne legge til rette for kroppslig læring i undervisningen.

Det er en tydelig sammenheng mellom læring og bruken av kropp og sanser. Det kan nemlig sies at det finnes et kroppslig grunnlag for læring, hevder Jordet (2010, s. 63). Gjennom bruk av uteskole får elevene mulighet til å bruke kroppen og sansene sine i læringen, på en annen måte enn hva de får gjort inne i klasserommet. Utendørs får elevene konkrete og virkelighetsnære erfaringer med faginnholdet, som fører til at de får flere knagger å henge kunnskapene sine på (Jordet, 2010, s. 43). Når elevenes kroppslige aktivitet er bevisst og målrettet, ligger forholdene til rette for økt læringsutbytte.

Barnekroppen er konstruert for å være i bevegelse, og elevene har derfor et stort behov for fysisk aktivitet og det å kunne få bruke kroppen sin på ulike måter (Vingdal, 2018, s. 39). Derfor kan det være vanskelig for enkelte elever å sitte i ro på stolen sin en hel skoledag. Elevene trenger å få bruke energien sin og kroppen sin gjennom ulike aktiviteter i undervisningen. Legger man som lærer til rette for dette, kan det bidra til bedre læring fordi det bedrer konsentrasjonen og evnen til å regulere atferd (Andersen & Fiskum, 2014, s. 17).

Når den motoriske ferdigheten blir bedre, vil også opplevelsen av mestring bli bedre, fordi elevene får ta i bruk flere deler av seg selv i læringen. Da vil elevene gjerne få lyst til å være i mer aktivitet og bevege seg mer. Et barn som opplever mestring i kroppslig læring, vil også ønske å bevege seg mer og bruke kroppen sin. Dette fører til bedre motorikk og igjen større sjanser for nye mestringsopplevelser (Fiskum, 2014, s. 76).

Tidligere studier fremhever viktigheten av at elever skal være tenkende, sansende og handlende med kroppen i læringen (Barfod & Stelter, 2019, s. 25). Andre studier hevder at lærere bruker uteskole fordi denne arbeidsmetoden involverer kroppslige tilnærminger, og dermed kan virke som en god tilnærming for å møte ulike elevers behov. De trekker frem spesielt de elevene som synes det er vanskelig å takle kravene til de tradisjonelle

undervisnings- og læringsaktivitetene som gjerne foregår i klasserommet (Bølling et al., 2019, s. 211).

Ved å legge til rette for at elevene kan arbeide med faget og erfare det gjennom bruk av kropp og sanser, og samtidig får være sosial med andre elever, øker muligheten til å forstå lærestoffet. Dette vil føre til at flere elever vil oppleve mestring i møte med skolens oppgaver, fordi de får møte kunnskapen på forskjellige måter. Dette vil i neste omgang øke elevenes motivasjon og dermed også evnen og lysten til å lære (Jordet, 2011, s. 50).

2.5 Uteskole som sosial læringsarena

Elevenes identitet og selvbylde, meninger og holdninger blir til i samspill med andre. Sosial læring skjer både i undervisningen og i alle andre aktiviteter i skolens regi. Faglig læring kan ikke isoleres fra sosial læring. I det daglige arbeidet spiller derfor elevenes faglige og sosiale læring og utvikling sammen. (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 10)

Fordi skolen har et ansvar for elevenes faglige og sosiale læring, må man som lærer legge til rette for at elevene skal få muligheten til et godt læringsmiljø (Moldestad, 2021, s. 142).

Uteskole gir elever og lærere mulighet til å møtes på uformelle læringsarenaer, som tilbyr helt andre rammer for kommunikasjon og sosial samhandling, enn hva klasserommet tilbyr. I uteskole ligger forholdene til rette for forskjellige aktiviteter hvor elevene blant annet får samarbeide om oppgaver, og kommunisere med hverandre på andre måter enn hva de får gjort i klasserommet (Jordet, 2010, s. 84).

Tidligere studier har kommet frem til at uteundervisning har en positiv betydning for elevenes sosiale ferdigheter, og potensialet for økt motivasjon, læring og kommunikasjon (Barfod & Stelter, 2019, s. 20). Andre studier fremhever også den positive betydningen uteskole har på elevenes deltakelse i klassen, og måten elevene får samarbeidet på gjennom bruk av uteskole (Fägerstam, 2013, s. 66).

I uteundervisningen får elevene sosialiseres med andre elever, gjennom blant annet samarbeid og lek. Studier viser at dette kan blant annet fremme elevenes tilhørighet, kjennskap og felles interesser, som videre kan støtte positive relasjoner (Bølling et al., 2019, s. 214). Når vi vet at venner og gode relasjoner har stor betydning for elevenes trivsel og læring, er dette noe av det viktigste man som lærer kan legge til rette for.

Uteskole kan også bidra til at man kommer nærmere hverandre, både lærere og elever. Dette er fordi i uteskole operer man på mer uformelle læringsarenaer. Det blir en mer personlig og naturlig tone mellom lærer og elever i uteskole, fordi man lettere kan senke skuldrene (Jordet, 2010, s. 45).

I analyser av Elevundersøkelsen er det vist at et positivt forhold til lærere er en av faktorene som sterkest forutser høy motivasjon og innsats (Meld. St. 22 (2010-2011), s. 17). Positive relasjoner mellom lærere og elever krever at læreren må vise elevene omsorg og respekt, men samtidig kunne bidra med god faglig hjelp og støtte. Studier har dokumentert at gode relasjoner mellom lærer og elever fremmer både elevenes motivasjon, læring og trivsel i skolen (Federici & Skaalvik, 2015).

2.6 Motivasjon og læring

Motivasjon er den største drivkraften bak all læring, og dermed noe alle lærere bør legge til rette for at elevene skal oppnå. I skolens styringsdokumenter står det skrevet at «skolen skal legge til rette for læring for alle elever og stimulere den enkeltes motivasjon, lærelyst og tro på egen mestring» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 16). Ved å ta i bruk andre læringsarenaer, som å ta elevene med ut i naturen, kan læreren gi elevene praktiske og livsnære erfaringer som fremmer motivasjon og læring.

Motivasjon handler om våre følelser, tanker og fornuft som driver våre handlinger og valg her i livet. Det er vår motivasjon som gjør at vi velger å gjennomføre en aktivitet og hvor mye innsats vi legger ned i denne aktiviteten (Imsen, 2020, s. 304). Derfor er elevenes motivasjon en viktig faktor for å kunne oppnå et godt læringsutbytte.

Tidligere studier fremhever viktigheten av bruk av uteskole for økt motivasjon for elever. Lærere har merket økning i motivasjon og interesse blant elevene når det blir undervist utendørs. En av lærerne i studien til Fägerstam (2013, s. 73) som mente at faget var umulig å undervise ute, ønsket derimot å fortsette å undervise ute hovedsakelig på grunn av elevenes økte interesse og motivasjon når undervisningen foregikk ute.

Spesielt lavere selvregulerte elever viser en betydelig høyere læringsmotivasjon når undervisningen foregår utendørs, fant en studie som undersøkte motivasjonsatferden til elever under naturfagundervisning utendørs (Dettweiler et al., 2015, s. 13). Dette funnet kan begrunnes av den fysiske aktiviteten som ligger i aktiviteter utendørs, som er en spesielt viktig

faktor for barn som ikke har forutsetninger for å bare undervises inne.

Variasjon trekkes frem som et viktig punkt for å bidra til elevers motivasjon. Ved å ta i bruk varierte arbeidsmåter og læringsarenaer, bidrar det til en variert opplæring for elevene. I undersøkelser viser det seg at elevene selv foretrekker praktiske og varierte arbeidsmåter, og at dette gjør dem mer motiverte for skolearbeidet (Meld. St. 22 (2010-2011), s. 15).

Dette synes støttes også av andre studier, blant annet Pajchel og Ramton (2021) som undersøkte hvordan et utforskende undervisningsopplegg i naturfag kunne støtte læring og motivasjon hos elever med stort læringspotensial. De kom frem til at elevene fremhevet viktigheten av variasjon i arbeidsmåter i undervisningen, og at denne variasjonen kunne bidra til økt motivasjon for læring.

2.6.1 Indre og ytre motivasjon

Det er mange ulike forhold i og rundt elevene og læringssituasjonen som til sammen utgjør elevenes motivasjon for læringen. Ofte vil det være flere faktorer som spiller inn på elevenes motivasjon i en gitt situasjon, og elever kan være motivert av ulike faktorer i ulike situasjoner (Meld. St. 22 (2010-2011), s. 13). Vi kan likevel skille mellom to hovedtyper av motivasjon, nemlig indre og ytre motivasjon.

Den indre motivasjonen er autonom og kommer innenfra, og styres av våre interesser og følelser. Det handler om vår egen lyst til å utføre en bestemt handling. Det handler også om å oppsøke nye ting og utfordringer, og ønske om å utforske og lære mer (Ryan & Deci, 2000, s. 70). Elevenes interesse og engasjement ovenfor aktiviteten henger også sammen med hvilken verdi aktiviteten har for eleven. Aktivitetens egenverdi og det å utvikle kompetanse kan også være en del av elevenes begrunnelser for å legge inn innsats i arbeidet (Pajchel & Ramton, 2021, s. 170).

Den ytre motivasjonen derimot er kontrollert, og kommer utenfra. Ytre motivasjonen er styrt av en ytre påvirkning eller et mål, som fører til en tvunget handling. Denne motivasjonen er gjerne knyttet til et ønske om å oppnå et bestemt resultat, fremfor ønsket om å lære (Ryan & Deci, 2000, s. 71). Motivasjonen kan også styres av ulike former for belønning eller straff, som for eksempel å få gode resultater på en prøve. Denne ytre og kontrollerte motivasjon står dermed i stor kontrast til den indre motivasjonen.

Når lærelysten og motivasjonen er til stede, reduseres behovet for en ytre påvirkning. Elever som har oppnådd indre motivasjon drives fremover fordi aktivitetene i undervisningen virker spennende og appellerer til dem (Jordet, 2010, s. 15). Denne motivasjonen vil drive elevene videre og føre til økt læringsutbytte og ønsket om å lære mer.

I skolen er ønsket at alle elever skal oppnå indre motivasjon i læringen, da det er den indre motivasjonen som er den sterkeste drivkraften til et godt læringsutbytte. Det er derfor viktig at man som lærer på best mulig måte legger til rette for at elevene skal oppnå indre motivasjon i undervisningen. Det er når elevene er indre motivert med undervisningsaktivitetene, at de arbeider med det og vil lære mer fordi de selv synes det er gøy.

2.6.2 Motivasjon og mestring

«Skolens forventninger til den enkelte elev om innsats og mestring påvirker læring og tro på egne evner og muligheter» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 16). Mestring er et sentralt begrep når det kommer til motivasjon og læring i skolen. Mestring handler om individets evne til å ta i bruk sine sider og styrker og kunne forholde seg til ulike utfordringer de møter i livet (Jordet, 2010, s. 145).

Elevenes motivasjon kan påvirkes av forventningen de har om å mestre det som undervises. Mange elever med stort læringspotensial har høye mestringsforventninger i læringen og er gjerne mer åpne for utfordrende oppgaver (Pajchel & Ramton, 2021, s. 170). Ved å legge til rette for at elevene får mestringsopplevelser, kan dette bidra til at elevene får lyst å arbeide hardere med arbeidsoppgavene og for å nå målene sine.

Alle elever er ulike og lærer dermed best på ulike måter. Dersom man som lærer klarer å skape et miljø hvor elevene fokuserer på egen utvikling og mestring, vil dette ha positive virkninger på elevenes motivasjon (Fiskum, 2014, s. 77). Dette vil igjen føre til at flere elever vil kunne få nye mestringsopplevelser i undervisningen.

Uteskole åpner for nye og varierte praksisformer som kan treffe flere elever. Elever som for eksempel strever med klasserommets teoretiske praksisformer, vil få nye muligheter til å oppleve mestring i uteskole fordi de får utfolde seg på flere plan. Utendørs får elevene muligheten til å bruke sine kunnskaper og ferdigheter, og med det få flere mestringsopplevelser i skolen. Poenget er at elevene i møtet med skolen må oppleve å bli sett og verdsatt som det mennesket de er, med de evner og talenter de har (Jordet, 2010, s. 150).

2.6.3 *Selvbestemmelsesteorien*

Selvbestemmelsesteorien er en teori utviklet av Deci og Ryan (2000), som fokuserer på hva det er som motiverer mennesker til å handle og oppnå sine mål. De hevder at alle mennesker har tre grunnleggende psykologiske behov som bør tilfredstilles for å kunne oppleve trivsel, motivasjon og velvære. Det er behovene for kompetanse, tilhørighet og autonomi.

Behovet for kompetanse innebærer følelsen av å ha tilstrekkelig kompetanse for å løse de oppgavene og utfordringene man står overfor, og dermed oppnå mestring. Elevenes mestring skal være fokus, gjennom at man som lærer aktivt tilpasser undervisningen og aktivitetene til elevenes forutsetninger og behov (Skaalvik & Skaalvik, 2015, s. 18). Føler elevene de har god kompetanse og føler mestring, vil dette kunne bidra til økt motivasjon for elevene. Deci og Ryan trekker også frem tilbakemeldinger og kommunikasjon som viktige faktorer for å fremme følelsen av kompetanse (2000, s. 70). Ved å legge til rette for at elevene skal få kompetanse og mestring, kan dette bidra til å øke den indre motivasjonen til å ville gjennomføre oppgaver og utfordringer i undervisningen.

Behovet for tilhørighet innebærer følelsen å være en del av et fellesskap hvor man opplever trygghet, støtte og anerkjennelse i læringsmiljøet (Federici & Skaalvik, 2015). Det består av gode relasjoner, både mellom elever og mellom lærer og elev. Det er vist at når elever ikke føler tilhørighet eller trygghet i lærere, fører dette til et lavt nivå av indre motivasjon. Trygge relasjoner i læringsmiljøet ser ut til å være viktig for å kunne oppnå indre motivasjon (Deci og Ryan, s. 71). Føler elevene stor grad av tilhørighet, vil dette også føre til økt innsats, utholdenhet og engasjement i faget.

Behovet for autonomi handler om følelsen av selvstendigheten og muligheten for selvbestemmelse. For elevene innebærer det at lærerne må involvere elevene i beslutninger og valg som skal tas, med tanke på elevenes egen læring og læringsmiljø. I tillegg til at behovet for autonomi kan føre til indre motivasjon, står det også skrevet i læreplanen at læreren har som oppgave å «legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst (Utdanningsdirektoratet, 2020, s. 9). Lærere som legger til rette for at elever skal få oppfylt behovet for autonomi undervisningen, bidrar ikke bare til indre motivasjon, men også til økt nysgjerrighet og ønske om større utfordringer (Ryan & Deci, 2000, s. 71).

Selvbestemmelsesteorien er fortsatt svært sentral, og flere studier tar utgangspunkt i denne teorien når de studerer elevs motivasjon. I studien til Dettweiler et al. (2015) undersøker de

hvordan elevenes læringsmotivasjon er uteskole, gjennom å bruke selvbestemmelsesteorien. Det mest åpenbare funnet var at i utendørsundervisningen viste elevene en betydelig høyere læringsmotiverende atferd, uavhengig av både kjønn og skolekultur. Det var derimot de elevene med lavest selvregulering som viste høyest utbytte av uteskoleundervisningen.

2.7 Muligheter ved uteskole

Uteskole som arbeidsmetode kommer med mange muligheter, fordi man beveger seg ut fra det tradisjonelle klasserommet og tar i bruk uteområdets mange muligheter. Et naturlig uteområde har nemlig uendelige med muligheter i seg, fordi det ikke finnes så mange begrensninger til hvilke aktiviteter eller muligheter man som lærer kan eller bør utnytte ute (Fiskum, 2014, s. 73). Dette fører til en variert undervisning for alle elever.

Ved å bruke varierte læringsarenaer kan skolen bidra til å gi elevene praktiske og livsnære erfaringer som fremmer både motivasjon og innsikt, noe som er målet med all undervisning (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 15). Når man tar i bruk uteområdets muligheter kan man legge til rette for at elevene får virkelighetsnære opplevelser og erfaringer, som bidrar til økt kunnskap og forståelse. Å legge til rette for at elevene skal få konkrete møter med faginnholdet, øker det også muligheten for at elevene opplever det de lærer som relevant, ved at de får se teorien i praksis (Marion, 2015, s. 127).

Dette synet støttes også av tidligere forskning, blant annet studien til Barfod og Stelter (2019) som undersøker hva lærere mener er god uteskoleundervisning. Lærerne i denne studien legger vekt på hvordan elevene engasjerer seg i faginnholdet når undervisningen foregår utendørs på andre læringsarenaer. Faginnholdet blir mer forståelig for elevene, fordi de får møte kunnskapen på andre måter, som er nærmere virkeligheten. Lærerne fremhever også hvordan elevene gjennom deres opplevelse av fagets relevans blir motivert for undervisningen.

En sentral tilnærming i uteskole er at undervisningen stimulerer til problemløsende, utforskende og praktiske tilnærminger (Jordet, 2010, s. 41). Det problemløsende går ut på at i uteskole stilles elevene overfor konkrete problemstillinger som de skal løse gjennom ulike aktiviteter, ofte i et fellesskap. Det utforskende innebærer at elevene skal lete, observere og undersøke fenomener i naturen, og dette krever aktiv bruk av sanser i læringen. Det praktiske innebærer at elevene skal bygge, konstruere eller forme, gjerne med konkrete objekter. Disse tilnærmingene til læring bidrar til at alle elevene får delta i undervisningen, fordi de får handle

ut fra sine egne forutsetninger og behov, men samtidig videreutvikler sine evner.

Når elevene er utendørs, forbinder de ofte dette med friminutt og lek. Uteskole gir også muligheter for lek i læringen, og kan på denne måten bidra til økt læring, trivsel og mestring (Andersen & Fiskum, 2014, s. 18). Utendørs er det også større muligheter for elevene får bevege seg fritt og være i fysisk aktivitet, enn hva det er mulighet for inne i et klasserom. Elevene får ta i bruk kroppen og sansene sine i læringen, på en helt annen måte. Ved å legge til rette for flere måter å lære faginnholdet, vil dette også øke muligheten for at hver enkelt elev vil kunne oppleve mestring, fordi elevene får bruke flere sider av seg selv i læringen.

Lærere som bruker skolens nærmiljø jevnlig observerer selv at elevene blir mer motivert, bedre til å kommunisere og deltar mer i undervisningen (Frøyland & Remmen, 2019, s. 37). Selv om lærerne ikke får gjennomgått like mange temaer som inne i klasserommet, ser de derimot at elevene har like gode faglige prestasjoner. Dette funnet støttes av flere studier, blant annet Dettweiler et al. (2015, s. 12) som kom frem til at elever viser betydelig høyere læringsmotiverende atferd i utendørs undervisning, enn hva de gjør inne i klasserommet.

Det finnes mange muligheter for å bruke uteskole som arbeidsmetode i undervisningen. Uteskole kan som nevnt ha positiv effekt på en rekke områder. Blant annet kan uteskole bidra til økt fysisk aktivitet og bevegelse, økt motivasjon og lærelyst, undervisningen blir mer tilpasset hver enkelt, det er lettere å koble teori og praksis. Til slutt bidrar uteskole som arbeidsmetode til en variert skolehverdag, som er motiverende for både elever og lærere.

2.8 utfordringer i uteskole

Uteskole som arbeidsmetode kommer med helt nye utfordringer, fordi man beveger seg ut av klasserommets tradisjonelle rammer, og ut i den åpne naturen. Når vi tar undervisningen ut av klasserommet, byr dette på utfordringer man som lærer ikke gjerne har tenkt over, fordi man ikke har de samme faste rammene, og det krever derfor god planlegging for å få uteundervisningen til å fungere.

Det kan være utfordrende å drive undervisningen utendørs, fordi det krever at læreren skaper god struktur og tydelige rammer for undervisningen. Det kan for det første være lurt å være tydelig på hva elevene skal lære, og ha et klart mål for uteundervisningen, slik at det ikke bare blir en løsrevet aktivitet uten mål og mening. Det er også lurt å være tydelig for elevene hvordan undervisningen skal foregå ute, slik at de er klar over hvilke forventninger man som

lærer har til dem, og hvordan oppgavene skal løses (Utdanningsdirektoratet, 2021).

Lærere oppfatter selv at de største utfordringene er mest knyttet til planlegging, logistikk, økonomiske kostnader og at undervisning utendørs tar lenger tid enn hva det gjør i klasserommet (Frøyland & Remmen, 2019, s. 32). Dette støttes også av lærerne i studien til Bentsen et al. (2010, s. 241) hvor de oppfattet at de største utfordringene i uteskole er knyttet til økonomiske kostnader, som å hente inn en ekstra lærer og transport til andre læringsarenaer.

Flere lærere opplever det som et dilemma å skulle velge mellom å bruke en læringsarena som gir økt mulighet for motivasjon og læring, og det å bruke tid på å komme seg til læringsarenaen istedenfor å bare gjøre det inne i klasserommet (Gabrielsen & Korsager, 2018, s. 341). Uteområdene er nemlig ikke utformet eller designet slik som det tradisjonelle klasserommet. Utendørs finnes det ingen vegger eller faste rammer for hvordan undervisningen skal foregå, og det meste er opp til lærerne selv.

En annen utfordring som lærere trekker frem i uteskole, er å finne relevante uteområder og materialer som passer til faginnholdet (Fägerstam, 2013, s. 73). Andre studier trekker også frem utfordringen med å finne gode arenaer, og prioriteringen rundt dette. Lærere trekker derimot frem lokalkjennskap som en avgjørende faktor for å kunne finne frem til konkrete, lokale og tilpassede problemstillinger til undervisningen (Gabrielsen & Korsager, 2018, s. 340).

Å bruke uteskole som arbeidsmetode er ikke bare nytt for lærerne, men det er også nytt for elevene. Dette er en utfordring lærere har uttrykt i møte med uteundervisningen (Fägerstam, 2013, s. 68). Elevene trenger nemlig tid til å tilpasse seg det nye læringsmiljøet, og dette kan være krevende. De trenger tid til å innse at uteskole er en del av skolehverdagen, og at det også foregår læring her. Lærere har opplevd dette som en utfordring, og at begynnelsen var preget av mangel på disiplin og konsentrasjon.

Det kan også være en utfordring å få tilstrekkelig med støtte fra skoleledelsen for å ta i bruk og styrke uteskole som arbeidsmetode, spesielt hvis dette krever ekstra ressurser. Selv om skoleledelsen kan være positiv til uteskole, viser de liten vilje til å legge til rette for å hjelpe lærerne med dette (Frøyland & Remmen, 2019, s. 33)

Det er viktig å være klar over disse utfordringene og finne måter å takle dem på for å sikre en god og tilpasset uteskoleundervisning for alle elever. Klarer man dette, vil det kunne bidra til økt læring, motivasjon og trivsel, noe vi ønsker at elever skal oppnå.

3. Metode

Utgangspunktet for all forskning er nysgjerrighet og et ønske om å finne ut av noe. I min studie ønsket jeg å finne svar på hvordan lærere bruker uteskole som arbeidsmåte for å legge til rette for motivasjon for elever i skolen. Intensjonen var å forstå og beskrive hva lærere gjør i sin undervisningspraksis, og hvilke meninger og tanker de har om denne.

For å undersøke dette så jeg det hensiktsmessig å bruke en kvalitativ metodisk tilnærming, med intervju som innsamlingsmetode. Når en bruker kvalitative forskningsmetoder er intensjonen å forstå og beskrive hva spesifikke mennesker gjør i sitt hverdagsliv, og hvilken mening disse handlingene har for dem (Postholm & Jacobsen, 2018, s. 89). Gjennom å bruke en kvalitativ metode innhentes data gjennom ord eller språk, og ikke gjennom tall slik det blir gjort i kvantitative metoder.

Mange forskere hevder at for å få en virkelig forståelse av sosiale fenomener må vi ta tak i hvordan mennesker tolker den sosiale virkeligheten, og det kan vi kun undersøke gjennom å samtale eller observere mennesker (Postholm & Jacobsen, 2018, s. 99). Siden min studie baserer seg på læreres tanker og meninger om uteskole, så jeg det fornuftig å bruke kvalitativ metode for å samle inn informasjon om dette.

3.1 Kvalitativt forskningsintervju

For å samle inn data i min studie valgte jeg å gjennomføre kvalitative forskningsintervju. Kvale og Brinkmann definerer formålet med det kvalitative intervjuet er å forstå sider ved intervjupersonens dagligliv, fra personens eget perspektiv (2015, s. 42). Det kvalitative intervjuet er som en vanlig samtale, men med bestemt struktur og formål. Strukturen er knyttet til rollefordelingen mellom deltakerne, hvor forskeren stiller spørsmål og følger opp svar fra informantene. Formålet er ofte å forstå eller beskrive et tema en ønsker å finne mer informasjon om (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 77).

Jeg valgte å ta i bruk kvalitative forskningsintervju for å få innsikt og forståelse om hva grunnskolelærere mente om et bestemt tema, nemlig hva det er i uteskole som motiverer

barneskoleelever. Fordi temaet mitt handler om ulike aspekter av menneskelig erfaring, så jeg det hensiktsmessig å bruke forskningsintervju som metode for å besvare mine forskningsspørsmål.

Intervjuene jeg gjennomførte var semistrukturerte, hvor målet er å forstå informantenes perspektiv, og hvor kunnskap skapes i møte mellom forskeren og informantenes synspunkt (Postholm & Jacobsen, 2018, s. 121). Det semistrukturerte intervjuet inneholder en rekke temaer som skal dekkes, med forslag til spørsmål i en intervjuguide. Intervjuet er samtidig preget av en åpenhet når det gjelder rekkefølge og formulering av spørsmål, så man har som forsker stor frihet til å følge opp svarene informantene forteller for å få rikere og mer utfyllende svar (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 156).

Når jeg gjennomførte de semistrukturerte intervju hadde jeg laget en intervjuguide i forkant som var utgangspunktet for forskningsintervjuene. Intervjuguiden blir beskrevet nærmere i neste underkapittel. Ved å ta i bruk en intervjuguide i datainnsamlingen sørget jeg for at alle informantene fikk samme hovedspørsmål, slik at jeg fikk dekket alle temaene jeg ønsket å ta opp. Intervjuet ble videre styrt ut ifra informantenes svar med oppfølgingsspørsmål og forslag til spørsmål fra intervjuguiden.

I intervjuprosessen blir det hele tiden produsert kunnskap. Kunnskapen konstrueres sosialt i samspillet mellom intervjuer og deltaker. Den resulterende kunnskapen er noe som skapes aktivt gjennom spørsmål og svar, og denne skapes av intervjuer og deltaker i det sosiale fellesskapet (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 77). I min studie ble kunnskapen skapt når informantene fortalte sine meninger og opplevelser med uteskole og jeg stilte oppfølgingsspørsmål for å få dypere innsikt og forståelse. Intervjuet ble som en samtale, hvor jeg hadde en åpen holdning og var interessert i å høre lærernes meninger og tanker.

3.2 Utforming av intervjuguide

Intervjuguiden som var utgangspunktet for de semistrukturerte intervjuene ble utformet i forkant av datainnsamlingen. Intervjuguiden består av en liste over temaer og forslag til spørsmål som ble gjennomgått i løpet av intervjuene. Denne intervjuguiden ble laget for å kunne dekke de ulike temaene som problemstillingen og forskningsspørsmålene skal belyse. Intervjuguiden ligger som vedlegg nederst i oppgaven (Vedlegg 3).

En intervjuguide er et manuskript som strukturerer intervjuforløpet mer eller mindre stramt.

Guiden inneholder en oversikt over temaer som skal dekkes i løpet av intervjuet, og har en del forslag til spørsmål under hvert tema (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 162). Intervjuguiden sørger for at alle informantene har samme grunnlag, da alle går innom de samme temaene i løpet av intervjuet. Ved å bruke en intervjuguide som utgangspunkt for intervjuet krever det at jeg som forsker må ha god kontroll på hva jeg ønsker å finne ut av, og sørger for å stille de riktige oppfølgingsspørsmålene.

De overordnede temaene som ble tatt opp i forskningsintervjuene var følgende:

- Lærerens bruk av uteskole. Dette handlet om lærerens erfaring, hvordan uteskole gjennomføres, og hvorfor det er viktig å bruke det.
- Elevenes læring og motivasjon ved bruk av uteskole. Dette temaet gikk nærmere inn på hva lærerne mente elevene får ut av å delta i uteskole og hvordan uteskole kan bidra til økt motivasjon.
- Tilrettelegging og tilpasning til ulike elever. Dette handlet om hvordan lærerne legger til rette og tilpasser for elevene sine i uteskole, og hvordan uteskole kan bidra til større tilhørighet i klassen.
- Muligheter og utfordringer i uteskole. Det siste temaet ble en slags oppsummering av intervjuet, med hvilke muligheter de ser ved å bruke uteskole i undervisningen, og hvilke utfordringer de møter ved bruk av uteskole.

Ved å ha en intervjuguide som utgangspunkt for mine intervju sørget jeg for at alle informantene snakket om de samme overordnede temaene. Dette gjorde at jeg kunne få et representativt datamateriale siden alle informantene hadde uttalt seg om det samme, men i ulike retninger ut ifra oppfølgingsspørsmålene. I etterkant av intervjuene ble det også lettere for meg i analyseprosessen å se sammenhenger og forskjeller mellom informantenes svar og dermed kunne diskutere svarene opp imot hverandre.

3.3 Utvalg

I kvalitative studier er det vanlig å forsøke å få mye informasjon om et begrenset antall informanter. I kvalitative intervju er det vanlig at informantene velges ut ved en strategisk utvelgelse. Det innebærer at en som forsker må tenke gjennom hvilken målgruppe som må delta for å få samlet inn de nødvendige dataene for å kunne besvare forskningsspørsmålene på best mulig måte (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 50).

For å undersøke min problemstilling for oppgaven ønsket jeg å intervjuere lærere med mye erfaring med uteskole. Derfor ble informantene i denne studien valgt ut gjennom et strategisk, kriteriebasert utvalg, som innebærer at informantene måtte oppfylle noen spesielle kriterier for å kunne være med i forskningsprosjektet (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 51). Jeg valgte et kriteriebasert utvalg for å kunne få et representativt utvalg som kunne gi bidra til å gi meg rike data for å besvare mine forskningsspørsmål. Kriteriene som informantene måtte oppfylle var at de måtte ha erfaring med læreryrket, og måtte bruke uteskole aktivt i sin undervisning på barnetrinnet.

Informantene i denne studien er seks lærere på tre forskjellige barneskoler i Bergen. Informantene som deltok i denne forskningen, var fire kvinner og to menn med 7 - 25 års erfaring i skolen. Alle hadde grunnskolelærerutdanning og hadde en jevn fordeling med å jobbe på småtrinnet og mellomtrinnet. De seks lærerne som deltok i denne forskningen driver aktivt med uteskole i sin arbeidshverdag, hvorav de fleste driver med uteskole minst en gang i uken.

Jeg fikk kontakt med informantene gjennom kommunikasjon med lærere innenfor eget nettverk. Lærerne jeg tok kontakt med hjalp meg med å finne lærere som kunne gi meg informasjon om temaet jeg ønsket å undersøke. Jeg tok deretter kontakt med disse lærerne med spørsmål om de bruker uteskole som arbeidsmåte i undervisningen og om de ønsket å delta i et intervju om dette. Når jeg hadde rekruttert de seks informantene kontaktet jeg dem igjen og avtalte tid for intervju, leverte samtykkeskjema og gav dem informasjon om hva intervjuet skulle handle om.

Valget av informanter til denne studien baserte seg på at jeg ønsket å undersøke hva lærere som aktivt driver med uteskole tenker om denne arbeidsmåten og hvordan den er med på å motivere ulike elevgrupper. Jeg valgte seks ulike lærere med erfaring innen uteskole, med tanke at deres svar kunne hjelpe meg med å besvare min problemstilling og gi meg et innblikk i hvordan ulike lærere bruker uteskole som arbeidsmåte.

3.4 Gjennomføring av intervju

Datainnsamlingen i denne forskningen innebar fem forskningsintervju, og ble gjennomført høsten 2022. Intervjuene ble gjennomført med en og en lærer, hvorav det ene intervjuet var med to lærere, da de kunne utfylle hverandres svar. Alle intervjuene varte omtrent i 40 minutter og ble dokumentert med diktafon. Ved at jeg dokumenterte intervjuene med en

diktafon bidro det til at jeg kunne ha alt fokuset på intervjusituasjonen og hva informantene sa. Lydopptakene bidro også til at jeg kunne høre på intervjuene flere ganger i ettertid og dermed lettere kunne foreta en god analyse av intervjumaterialet. Jeg testet diktafonen i forkant for å forsikre meg om at lydkvaliteten og alt fungerte godt. På grunn av at jeg brukte lydopptaker i datainnsamlingen måtte jeg søke godkjenning fra Sikt fordi jeg skulle håndtere personopplysninger i mitt forskningsprosjekt. Behandling av personopplysninger og lagring av data blir presentert nærmere i kapittel 3.6 under Forskningsetikk.

Før intervjuene tok sted hadde informantene fått utdelt samtykkeskjema hvor de ble informert om formålet med forskningen og hvordan dataene ble håndtert og behandlet. Jeg tok også kontakt med informantene i forkant og gav dem informasjon om hva intervjuet skulle handle om, tidspunkt for intervjuet og et punkt jeg ville de skulle tenke gjennom før intervjuet tok sted. Jeg ønsket at informantene i forkant skulle tenke ut et opplegg eller en situasjon hvor de hadde gjennomført uteskole og opplevde at elevene var svært motivert og hadde lyst til å lære. Denne opplevde situasjonen ville dermed bli styrende for intervjuet, og jeg kunne lettere knytte spørsmålene til denne situasjonen som var kjent for informantene.

Intervjuene startet med at informantene presenterte seg selv og hva de lå i begrepet uteskole, og deretter fikk de fortelle om opplegget eller situasjonen hvor de opplevde at elevene var motiverte og hadde lyst til å lære. Videre stilte jeg oppfølgingsspørsmål til hva informantene fortalte for å få mer utfyllende og rike data. Intervjuet gikk videre med at jeg presenterte temaer fra intervjuguiden med et innledende spørsmål, før jeg videre tok utgangspunkt i informantenes svar med søkelys på å følge opp svarene på en hensiktsmessig måte. Slike introduksjonsspørsmål for hvert tema kan bidra til å fremkalle spontane, rike beskrivelser hvor informantene selv presenterer det de opplever som viktigst ved det fenomenet som undersøkes (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 166).

Under intervjuene stilte jeg oppfølgingsspørsmål ved det som nettopp ble sagt, for at informantene skulle utdype svarene sine. Det krever at en som intervjuer inntar en interessert, vedholdende og kritisk holdning og er nysgjerrig (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 166). Jeg stilte slike spørsmål for at informantene skulle reflektere over egne opplevelser og utdype sine meninger og tanker. Dette bidro til at jeg kunne få et rikt og godt datamateriale som jeg kunne bruke videre i analysen min.

Under intervjuet stilte jeg også kontrollspørsmål og kommentarer til hva informantene

fortalte, for å forsikre meg om at jeg hadde forstått hva informantene fortalte og for å unngå at jeg mistolket noe. Kontrollspørsmålene ble også stilt for å forsikre meg om at informantene forsto spørsmålene jeg stilte, slik at begge parter forsto hverandre. Dette gjorde jeg for at datamaterialet skulle bli så gyldig og troverdig som mulig.

Etter intervjuene var ferdig og diktafonen skrudd av, fikk informantene mulighet til å komme med kommentarer eller innspill som ikke ville bli tatt med i analysen. Når jeg hadde gjennomført alle intervjuene startet prosessen med å transkribere og analysere dataene jeg nå hadde samlet inn.

3.5 Analyse

Hensikten med en analyse i kvalitative studier er å sortere forskningsdataen som er samlet inn, for å kunne gjøre materialet forståelig og om et ønske å besvare forskningsspørsmålene (Postholm & Jacobsen, 2018, s. 139). I dette forskningsprosjektet har jeg valgt å gjøre en tematisk analyse, som innebærer å identifisere, analysere og rapportere mønstre i datamaterialet (Braun & Clarke, 2008, s. 79).

I analyseprosessen fulgte jeg Braun & Clarke (2008, s. 86) sin guide for hvordan en tematisk analyse skal gjennomføres. Guiden består av seks trinn som jeg gikk nøye gjennom for å komme frem til mine resultater. Prosessen starter når en begynner å legge merke til meningsmønstre og spørsmål av mulig interesse for dataene. Endepunktet er rapporteringen av innholdet og betydningen av mønstre i dataene.

3.5.1 Gjør deg kjent med dataene

Første trinn i tematisk analyse innebærer å bli kjent med datamaterialet, gjennom å transkribere data, lese dataene om igjen og notere innledende ideer underveis (Braun & Clarke, 2008, s. 86). Analyseprosessen min startet under datainnsamlingen, hvor jeg i løpet av intervjuene gjorde umiddelbare analyser for å føre intervjuet videre. Det innebar å stille passende spørsmål ut ifra hva informantene nettopp hadde fortalt, for å få mer rike og utfyllende svar.

Etter intervjuene var gjennomført transkriberte jeg alle intervjuene, noe som innebærer å gjøre verbale data om til skriftlige data. Når intervjuene transkriberes fra muntlig til skriftlig form, blir datamaterialet strukturert slik at de er bedre egnet for den videre analysen (Kvale &

Brinkmann, 2015, s. 206). Når materialet struktureres i tekstform, blir det lettere å få oversikt over det og bli godt kjent med dataene.

Under transkriberingen anonymiserte jeg alle informantene ved å gi alle et nummer (Lærer 1, Lærer 2 ...). På denne måten kunne jeg lett skille hvem som sa hva, men samtidig bevare informantenes anonymitet. Dersom informantene oppga navn på steder eller personer som kunne gjenkjennes, ble denne informasjonen transkribert som «sted» eller «elev/kollega».

Lydopptakene ble transkribert på bokmål og skrevet ned ordrett det som informantene sa. Gjentakelser og småord som «ehm» og «hmm» ble også tatt med i transkriberingen. Pauser i intervjuet ble registrert med bindestrek (-). Å inkludere pauser, gjentakelser og tonefall er relevant for den psykologiske fortolkningen av intervjuet (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 212).

Under transkriberingen ble jeg godt kjent med datamaterialet og oppdaget umiddelbart noen funn jeg noterte og tok med meg videre i analyseprosessen. Det ble totalt transkribert fem lydopptak som til sammen hadde en varighet på rundt 3,25 time. Transkriberingsprosessen resulterte i 75 A4-sider med transkribert tekst.

3.5.2 Generere innledende koder

Neste trinn i analysen er å bli kjent med hva som kan være relevant videre i analyseprosessen ved å starte å lage innledende koder fra datamaterialet. Det innebærer å kode interessante trekk ved dataene på en systematisk måte på tvers av hele datasettet, og samler data som er relevante for hver kode (Braun & Clarke, 2008, s. 86).

I analyseprosessen brukte jeg programmet NVivo for å lage koder og for å ha god oversikt over dataene mine. Jeg valgte å gjøre en datastyrt koding, som betyr at forskeren starter uten noen forhåndsbestemte koder, men utvikler koder gjennom tolkning av datamaterialet (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 227). Jeg startet med å lage innledende koder, som var så nær datamaterialet som mulig. For eksempel til sitatet «Jeg tror nok de opplever mestring på en annen måte», lagde jeg koden «Mestring». Slik begynte jeg å kode alt datamaterialet, og endte opp med rundt 120 koder, hvorav mange av kodene var svært like.

Etter jeg hadde kodet alle intervjuene så jeg at jeg måtte slå sammen og justere kodene for å redusere antallet og skape mer oversikt over dataene. Prosessen med å kutte ned koder var tidkrevende da flere av sitatene kunne gå under flere koder, og jeg måtte slette og lage nye

koder om hverandre. Til slutt endte jeg opp med rundt 50 koder før jeg begynte å gå i gang med å lage temaer for å sortere kodene ytterligere.

3.5.3 Søke etter temaer

Neste trinn i den tematiske analysen innebærer å sortere de forskjellige kodene inn i potensielle temaer, og samle alle relevante koder (Braun & Clarke, 2008, s. 89). Kodingen fra forrige trinn blir her sortert inn i ulike temaer, og det handler om å finne likheter i kodene og slå dem sammen, eventuelt lage nye temaer.

Dette steget i analyseprosessen var krevende da jeg hele tiden måtte sortere og vurdere hvordan forskjellige koder kunne kombineres for å danne et tema som dekket kodene. Jeg lagde overordnede temaer ut fra koder som overlappet hverandre og handlet om det samme. For eksempel ble temaet «Læring» dannet av kodene: «Lære andre ting», «Lære på ulike måter», «Samarbeid» osv. Denne prosessen krevde at jeg hele tiden måtte analysere og vurdere kodene opp mot hverandre. Det handler om forholdet mellom koder, temaer og ulike nivåer av temaer og hvordan de henger sammen (Braun & Clarke, 2008, s. 89). Dette resulterte i rundt 20 temaer, som jeg flere ganger tok vurdering av for å se om jeg kunne slå sammen enda flere av temaene.

3.5.4 Gjennomgang av temaer

Trinn fire handler om å kontrollere om temaene som ble laget i forrige trinn fungerer i forhold til de kodede utdragene og datasettet som helhet (Braun & Clarke, 2008, s. 86). I denne fasen var målet å finne ut om noen av temaene ikke kunne regnes som egne tema, og dermed måtte fjernes eller flyttes inn i andre temaer. Det blir i denne fasen tydelig at noen temaer ikke egentlig er temaer, andre kan kollapse i hverandre, og andre må deles opp i separate temaer (Braun & Clarke, 2008, s. 91).

Jeg kontrollerte temaene ved å vurdere om de hadde tilstrekkelig mengde data for å dekke temaet, og om noen av temaene overlappet hverandre i noen grad. Det ble vurdert ved antall referanser hvert tema hadde i NVivo. I denne prosessen ble flere av temaene fjernet eller lagt som underkategori i andre temaer.

Etter mange koder, søk etter tema og gjennomgang av temaer satt jeg igjen med totalt 7 hovedtemaer med flere underkategorier i hvert tema. Temaene jeg kom frem til var følgende:

Aktivitet ute, Læring, Motivasjon, Rammer, Tilpasse til ulike elevgrupper, Tilrettelegging, og Uteskole i kontrast til klasserommet.

3.5.5 Definere og navngi temaer

Neste trinn i den tematiske analysen er å definere og avgrense de bestemte temaene som skal presenteres, og analyserer dataene i dem. Det handler om å identifisere hva hvert tema handler om og avgrense detaljene for hvert tema (Braun & Clarke, 2008, s. 92).

Dette trinnet har krevd at jeg har måtte tenke gjennom hva som er spesifikt og unikt med hvert tema jeg har kommet frem til gjennom analysen. Jeg har hele tiden vurdert temaene opp imot hverandre og justert dem slik at de ikke overlapper hverandre for mye. I tillegg har det vært viktig å se hvordan temaene jeg har kommet frem til passer i forhold forskningsspørsmålene og problemstillingen jeg vil besvare.

3.5.6 Produsere rapporten

Det siste trinnet i den tematiske analysen er selve resultatet av analysen, som vil bli presentert i Kapittel 4. Det handler om å fortelle historien til dataene på en måte som overbeviser om verdien og gyldigheten av analysen din (Braun & Clarke, 2008, s. 93). I løpet av hele analyseprosessen har jeg beveget meg frem og tilbake mellom de ulike trinnene, for å forsikre meg om at kodene og temaene stemmer overens og kan hjelpe meg i å besvare mine forskningsspørsmål.

3.6 Forskningsetikk

I dette forskningsprosjektet er det mye å tenke på knyttet til forskningsetikk, både med tanke på informert samtykke, behandling av personvern og andre etiske prinsipper. Siden jeg i dette prosjektet behandler personopplysninger, må informantene blant annet samtykke til å være med i forskningsprosjektet. Informantene har hele tiden rett til å vite hva som blir undersøkt og rettighetene de har under forskningsprosessen.

3.6.1 Informert samtykke

Personopplysningsloven stiller krav om samtykke hvis enkeltpersoner kan identifiseres. Da må deltakerne samtykke til å være med i forskningen, og samtykket skal være en frivillig, uttrykkelig og informert erklæring som alle forskningsdeltakerne skal være informert om

(Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 45). Siden jeg tok i bruk intervju som metode og tok opp intervjusamtalene med en lydopptaker, førte det til at jeg i prosjektet mitt behandlet ulike personopplysninger. Dermed måtte informantene i forkant samtykke til å være med i dette forskningsprosjektet.

I forkant av intervjuene fikk alle deltakerne utdelt et samtykkeskjema, hvor de ble informert om hovedtrekkene og formålet med prosjektet, hvem som har tilgang til dataene og hvordan dataene blir lagret og behandlet. Samtykkeskjemaet ligger som vedlegg (Vedlegg 2).

Dette skjemaet er for å tydeliggjøre forskerens ansvar i prosjektet og for å sikre forskningsdeltakernes rettigheter. Samtykkeskjemaet sikrer at de involverte deltar frivillig til prosjektet, og blir informert om deres rett til å når som helst trekke seg fra prosjektet (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 104). Alle deltakerne signerte frivillig samtykkeskjemaet før intervjuene tok sted.

3.6.2 Behandling av personvern

I datainnsamlingen ble det brukt lydopptaker, og jeg samlet inn personopplysninger som kan spores tilbake til deltakerne, og derfor er prosjektet meldepliktig. Deltakernes stemme og utsagn fra intervjuet går under personopplysninger fordi de kan spores tilbake til personene. Siden dataene i tillegg registreres elektronisk, er prosjektet derfor igjen meldepliktig (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 43).

Jeg meldte inn mitt forskningsprosjekt til Sikt. Personverntjenestene fra Sikt bistår forskningsinstitusjoner med å sikre etterlevelse av personvernregelverket og skaffe lovlig tilgang til persondata. Jeg sendte inn meldeskjemaet til Sikt med informasjon om prosjektet og hvilke personopplysninger jeg skulle behandle. Meldeskjemanummeret til dette prosjektet er 778350. Jeg fikk godkjenning til å gjennomføre prosjektet mitt i oktober 2022, og godkjennelsen ligger med som vedlegg (Vedlegg 1). Jeg startet prosessen med å samle inn data etter godkjennelsen fra Sikt.

Etter datainnsamlingen var gjennomført ble lydopptakene overført fra diktafon til en ekstern harddisk som er både kryptert og passordsikret. Lydopptakene ble oppbevart adskilt fra alle andre data i dette prosjektet, og det var kun jeg som hadde tilgang til denne harddisken. Dataene i dette prosjektet ble lagret og behandlet i henhold til Høgskulen på Vestlandet sine retningslinjer for behandling av forskningsdata (2021, 17. juni).

3.6.3 Ethiske dilemma

I dette forskningsprosjektet innebærer det flere etiske dilemmaer som er viktig å være bevisst over. Siden jeg tar for meg intervju som forskningsmetode er det knyttet moralske og etiske spørsmål både til intervjuets midler og mål. Det menneskelige samspillet i intervjusituasjonen påvirker både deltakerne, kunnskapen som produseres, og vårt syn på menneskets situasjon (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 95).

I alle forskningsprosjekt er det viktig å ivareta integriteten til informantene, både under datainnsamlingen og i etterkant når resultatene presenteres (Fangen, 2022). I min studie har jeg valgt å anonymisere informantene, for å sikre deres personvern. Under hele prosjektet behandlet jeg dataene med varsomhet og presenterer dataene slik de ble produsert. Ved at jeg meldte inn prosjektet til Sikt bidrar det også til at prosjektet mitt er i tråd med lovverket.

I planleggingen av dette forskningsprosjektet dukket det opp flere etiske spørsmål. Det var knyttet både til informert samtykke, behandling av personvern og sikre konfidensialitet i prosjektet. Konfidensialitet som et etisk problem er knyttet til anonymiteten til deltakerne. På den ene siden kan denne anonymiteten beskytte deltakerne, men på den andre siden kan denne anonymiteten gi forskeren mulighet til å tolke deltakernes utsagn uten å bli motsagt (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 106). Dette problemet har jeg møtt ved å transkribere lydopptakene ordrett, og lage koder så nær datamaterialet som mulig uten at mine tolkninger skulle påvirke analyseprosessen i for stor grad.

Lagring og presentasjon av datamaterialet er også knyttet til noen etiske dilemmaer. Som forsker har jeg et ansvar om å behandle dataene etisk riktig overfor informantene som har deltatt i forskningsprosjektet. Det innebærer å presentere resultatene så korrekt som mulig, men uten å ta med noen personlige eller sensitive opplysninger (De nasjonale forskningsetiske komiteene, 2019). Dette har jeg forsikret meg om gjennom å anonymisere informantene, slik at det ikke er mulig å kjenne dem igjen. I presentasjonen av resultatene, har jeg lagt frem ordrette uttalelser fra informantene, for å sikre at resultatene skal være så gyldige og pålitelige som mulig.

Siste etiske prinsipp jeg vil ta for meg er min egen rolle i forskningen. Det er et viktig prinsipp med hensyn til forskningsdeltakerne, nemlig at de vet hva de har å forholde seg til. Det er også et viktig metodisk prinsipp for forskeren selv som skal reflektere over hvordan en inngår i relasjon med de som det forskes på (Postholm & Jacobsen, 2018, s. 133). Dette har

jeg vært bevisst på ved at jeg i løpet av hele forskningsprosessen ikke har latt mine personlige meninger styre informantenes svar i intervjuet eller analysen av dem.

3.7 Kvalitet i forskningen

Kvaliteten i et forskningsprosjekt er et prinsipp det er viktig å tenke over. Styrker og svakheter ved metoden bør tenkes over, både i forhold til datainnsamling og i analyseprosessen. Forskningens kvalitet bygger på dens gyldighet, pålitelighet og overførbarhet. For at forskningen skal være av god kvalitet er det viktig å tenke igjennom muligheter og utfordringer ved metodene for å lettere kunne imøtekomme dem og få gode forskningsresultater.

3.7.1 Gyldighet

Gyldigheten i et forskningsprosjekt dreier seg om relasjonen mellom det generelle fenomenet som skal undersøkes og de konkrete dataene som er kommet frem til. Det handler om mine data er gode representasjoner av det generelle fenomenet (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 15). Gyldigheten i forskningen styrkes ved at jeg er åpen om valgene jeg har tatt og hvordan jeg har gått frem i prosessen med datainnsamling og analyse.

Valg av tema i denne studien er vanskelig å undersøke da elever vil ha ulike måter for å oppnå motivasjon i skolen. Elevers motivasjon styres blant annet ut ifra elevenes interesser og bakgrunnskunnskap, noe som vil variere fra elev til elev. Modenheten til elevene spiller også en sentral rolle her, da den vil være med på å styre hva elevene interesserer seg av og hvor mye kunnskap de har om et tema. Alle elever er svært ulike og vil dermed også ha ulike forutsetninger for læring. Dette er noe som har påvirket forskningen min, da jeg kun har undersøkt lærerens tanker og meninger på hvordan de selv legger til rette for motivasjon for elevene. Jeg har ikke undersøkt hva elever i barneskolen selv mener om dette temaet.

Ved at jeg i datainnsamlingen min har gjennomført fem ulike intervju vil det styrke gyldigheten i forskningen min, på grunn av de ulike informantene har på hver sin måte bidratt til å svare på mine forskningsspørsmål. Siden informantene i dette forskningsprosjektet driver aktivt med uteskole og hadde mye erfaring rundt dette, kom det tydelig frem i intervjuene at de var positive til denne arbeidsmetoden. På grunn av dette kan det godt være at de ikke forteller «sannheten» om de faktiske forholdene, men utsagnene kan likevel godt uttrykke sannheten om personens oppfatning av seg selv (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 281).

I datainnsamlingen styrket jeg forskningens gyldighet ved at jeg regelmessig sjekket min oppfatning med kontrollspørsmål som «mener du at ...?». Dette bidrar til at det skapes en felles forståelse mellom meg som forsker og informantene. Det sikrer også at jeg ikke feiltolket noe av informasjonen informantene kom med.

Ved at intervjuene ble tatt opp med diktafon sikret det at jeg fikk gyldige transkriberinger, da jeg kunne hørte tilbake på intervjuene flere ganger og foreta en god transkribering av materialet. Ved at jeg i transkriberingen skrev ordrett hva informantene sa, og også tok med pauser og småord bidro det til å øke gyldigheten i transkriberingen.

3.7.2 Pålitelighet

Pålitelighet eller troverdighet knytter seg til nøyaktigheten av undersøkelsens data, hvilke data som brukes, måten de samles inn på og hvordan de bearbeides (Christoffersen & Johannessen, 2012, s. 23). Påliteligheten i mitt forskningsprosjekt styrkes ved at jeg har presentert hvilke valg som er gjort, hvordan datainnsamlingen har foregått og tenkt nøye gjennom alle praktiske forhold.

Møtet mellom forskeren og forskningsfelt og menneskene som deltar i studien, vil fortone seg forskjellig, fordi ulike forskere bringer med seg sin subjektive, individuelle teori inn i forskningen, og fordi alle mennesker hele tiden er i utvikling (Postholm & Jacobsen, 2018, s. 224). Informantene i denne studien er ulike, både i alder, arbeidserfaring, arbeidsplass og klassetrinn. Selv om informantene er ulike, kommer de stort sett frem til de samme svarene, dette er noe som bidrar til å styrke min pålitelighet i oppgaven.

Det er også en utfordring knyttet til informantene som er brukt i studien. Ved at jeg tar for meg et lite antall forskningsdeltakere vil det føre til et mindre representativt utvalg i det store bildet. Som forsker vil man ikke klare å få innsikt i hva alle lærere mener, men med et nøye utvalg kan man få representative resultater. Jeg møtte denne utfordringen ved å sette søkelys på det utvalget som jeg har valgt å ta utgangspunkt i. Jeg ville bruke lenger tid på å få gode resultater fra deltakerne, og stille godt forberedt til intervjuene for å oppnå gode og representative data.

Når man som forsker har forforståelse og meninger om temaet, vil dette være med på å prege datainnsamlingen og dermed også resultatene som kommer frem. For at ikke mine meninger skulle påvirke datainnsamlingen lagde jeg en intervjuguide med åpne spørsmål som krevde at

informantene måtte selv komme med sine egne meninger og oppfatninger om temaet.

En fordel med bruk av diktafon er dette åpner for at jeg kunne bruke direkte sitat fra intervjuene. Jeg har i analyseprosessen valgt å transkribere ordrett det informantene sier, og jeg har lyttet tilbake på intervjuene flere ganger slik at transkripsjonene skulle være helt korrekt. Dette styrker forskningens pålitelighet ved at sitatene er hentet ordrett fra intervjuene, og ikke er farget av min forståelse av hva informantene har sagt.

3.7.3 Overførbarhet

Overførbarhet går på i hvilken grad funn fra en kontekst kan overføres til andre kontekster som ikke er studert (Postholm & Jacobsen, 2018, s. 238). Det går altså på hvordan mine funn er relevante og anvendbare i andre situasjoner, og hvordan det har betydning for samfunnet. kan brukes utover min studie.

For å sikre at min studie skal ha relevans i andre situasjoner, har jeg presentert tidligere forskning på feltet for å bygge opp under påliteligheten og overførbarheten til forskningen. Når jeg sammenligner og diskuterer mine resultater opp mot tidligere forskning, bidrar dette til å danne et nytt bilde på feltet, som vil ha betydning for skolen og samfunnet.

Det begrensede tidsaspektet påvirker forskningen i sin helhet. Begrensning av tid fører til at jeg ikke kan lage et like stort forskningsprosjekt som jeg ønsker, og heller da må sette søkelyset på et mindre utvalg forskningsdeltakere. Å snevre inn fokuset til et mindre antall deltakere vil dermed også påvirke resultatene, da de seks lærerne jeg har intervjuet ikke er representative for alle lærere.

Deltakerne i min forskning var alle positive til uteskole, og resultatene viser også dette. Det bidrar til å danne et rikt bilde av positive sider ved uteskole som arbeidsmetode. Fordi jeg ikke tar for meg de negative sidene i uteskole, er dette derimot noe som kan undersøkes videre. Mine resultater kan dermed være et utgangspunkt for videre forskning.

4. Resultater

Intervjuene om temaet uteskole og motivasjon bidro til mange interessante funn. Til tross for at funnene presenteres adskilt fra hverandre, kan de derimot ikke isoleres fra hverandre. Mange av funnene påvirker hverandre gjensidig, og er til sammen viktige for å kunne besvare

mine forskningsspørsmål.

I intervjuene kom det tydelig frem fra alle informantene at uteskole er noe som bør brukes mer i skolen. De mener at denne arbeidsmetoden gir mer enn hva klasseromsundervisningen kan klare å gi elevene alene. Ikke minst trekker de frem at uteskole kan være med å bidra til at elevene blir mer engasjert og motivert i skolen. For at uteskole skal kunne bidra til motivasjon for ulike elevgrupper krever det at lærerne har lagt til rette for en god uteskoleundervisning.

4.1 Hvordan legger et utvalg lærere til rette for god uteskoleundervisning?

For at uteskole skal kunne bidra til motivasjon og læring for elevene krever det at lærerne har lagt til rette for en god uteskoleundervisning. Det krever at lærere må være klar over hvilke forutsetninger som må ligge til grunn, og hvilke muligheter og utfordringer som ligger i denne arbeidsmetoden. Når en er bevisst disse punktene kan uteskole være med på å motivere ulike elevgrupper.

Informantene trekker frem mange av mulighetene og utfordringene med å legge til rette for en god uteskoleundervisning. Det første innebærer å faktisk se etter muligheter og ta i bruk det området man har rundt skolen. Planleggingen av uteskoleundervisningen krever at man kobler uteaktiviteten til det som blir gjort inne, i form av for- og etterarbeid. Gode rutiner og rammer for undervisningen som foregår ute vil også bidra til at elevene får et godt utbytte av undervisningen. Ikke minst trekker alle informantene frem at det er lettere å drive tilpasset undervisning ute, men det krever at en har lagt til rette for at det skal bli en god uteskoleundervisning.

4.1.1 Se etter muligheter i nærområdet

Informantene trekker frem at det er viktig å se hvilke muligheter som finnes rundt skolen og på andre arenaer. Det gjelder også å trene opp kollegiet og vise hverandre hvilke muligheter som finnes ute og hvordan de kan brukes det i undervisningen. Lærer 3 trekker frem at det er ulike muligheter på ulike steder. Så selv om skolen kanskje ikke har så store naturområder eller ligger midt i sentrum, så bruk det området du har.

«Så da prøver jeg på en måte å se da, da ser jeg gjennom hva skal jeg gjøre i neste kapittel, er det noe her jeg kan gjøre ute? Er det noe jeg kan gjøre på andre måter enn nødvendigvis å bare sitte i ro og gjøre fra boken da. Så jeg pleier alltid når jeg

begynner å planlegge, så prøver jeg å se om det fins muligheter» (L2).

Å se muligheter innebærer også å se hva elevene interesser seg i. En av informantene trakk fram et eksempel, hvor elevene drev og kastet på melkekartonger og drikkeflaskene sine. Læreren brukte deretter disse situasjonene og bestemte seg for å lage et forskningsprosjekt ut av det. Elevene fikk så teste hvor mye vann de burde bruke, hvilke flasker som var best og fikk prøve seg frem. Ved å ta utgangspunkt i elevenes interesser og se etter mulighetene, bidrar man til å skape nysgjerrighet i undervisningen.

«For det er det som er viktig sånn for naturfag og lære de å finne noe i nærheten av seg selv, noe de kan besøke, noe de kan. Det er da du vil få forskere, ikke hvis du bare snakker om forskning og sånn der» (L4).

Lærernes tips er å bare prøve seg frem og utfordre oss selv til å ta med elevene ut. Ikke gi opp med en gang, men gi det litt tid, da virker det ifølge lærerne. Det gjelder å se etter de mange mulighetene som finnes og bruke dem for det de er verdt.

4.1.2 Forarbeid og etterarbeid fører til forståelse

For at ikke uteskole kun skal bli et løst innslag i undervisningen, trekker flere av lærerne frem at det er viktig med et godt for- og etterarbeid. Det innebærer å knytte undervisningen ute til det som blir gjort inne i klasserommet. Å koble teori og erfaring er en sentral del av uteskole, da det innebærer å koble den teorien som blir gjennomgått i klasserommet med de erfaringene som blir gjort i uteskole. Informantene trekker det frem som positivt at det elevene leser inne i klasserommet, det får elevene også se og erfare når de er ute.

«Det er jo noe med at alt det som vi leser om og gjør inne er jo eksempel på ting og abstrakt i mange sammenhenger. Og det å komme liksom helt nær det helt konkrete, er jo ofte det som skaper forståelsen for veldig mange» (L5).

Forarbeidet kan gjerne være at man har gjennomgått noe teori eller forberedt uteaktiviteten, slik at elevene har noen forkunnskaper når de går ut. Gjennomføringen ute bidrar til at elevene får se teorien i praksis, og bygger videre på hva de har lært inne. Ved å ha forarbeid før elevene tas med ut, bidrar til at elevene får et større utbytte av uteaktiviteten, og lettere kan koble det de opplever ute med det som er gjennomgått inne.

«Men hvis du da kan knytte det innholdet i museet til noe som du helst har arbeidet litt

med på skolen først. Sånn at de har, de har noe de liksom er introdusert for det og så kan de henge det på knaggene» (L3).

Etterarbeidet knyttes ofte til det som er blitt gjort ute, gjerne i form av en skriveøkt. Da pleier elevene å skrive om hva som er blitt gjort ute, og gjerne tegner noe til. Lærer 5 trekker frem at det å la elevene skrive om hva de selv har gjort, er en god skriveoppgave. For alle elevene har vært med, alle har gjort noe og alle har noe å skrive om. Det er også mer naturlig for elevene, da de har opplevd det selv og har gjort seg egne erfaringer de kan skrive om.

4.1.3 Gode rutiner gir trygge elever

Å skape gode rutiner og rammer er nødvendig for å få til en god undervisning, og for at elevene skal føle seg trygge. Rutiner er også nødvendig for at elevene skal få et godt læringsutbytte ute og for at det skal kunne bidra til motivasjon. Utendørs finnes ikke de samme fire veggene som inne i et klasserom, og dermed er det helt andre premisser og rammer i uteskole enn i klasserommet.

Lærerne som driver med fast uteskoledag, trekker dette frem som et viktig punkt. Det er viktig å ha faste dager og timeplanfeste dem, både for lærere og for elever mener de. Å ha faste uteskoledager bidrar til å skape rutiner og rammer som er betryggende for elevene, og dermed kan du gjøre mye bra ute mener lærere.

«Hvis du har faste rutiner på ting så vil det hjelpe godt på. At de vet for eksempel dette med klær, altså utstyr, klær og sko. Hvis man er streng på det fra begynnelsen av, det står på ukeplanen, det er fast dag, du skal alltid ut om fredagen for eksempel. Så er det også mye lettere enn at du må dra med deg et barn som har Crocs igjennom skogen, det har jeg også opplevd» (L3).

Etablering av gode rutiner i uteskole er derimot ikke gjort på én dag. Lærer 6 synes selv at det har tatt månedsvis å få til gode rutiner før uteskole ble ordentlig velfungerende. Det krever at man som lærer må stå i det og gi det tid. Når elevene er vant til å være ute og har fått inn gode rutiner på det, er det lettere å drive god uteskoleundervisning mener lærerne.

Alle informantene er enige om at det er viktig å ha det nødvendige utstyret for å drive uteskole. De trekker frem at det å pakke utstyret på forhånd og ha et system på hvor utstyret ligger hjelper mye. Da slipper man at det blir et stort prosjekt å finne utstyr for hver gang en

skal ut å drive uteskole.

En utfordring lærerne tar opp i forhold til utstyr er at mange av elevene ikke har det utstyret som trengs. For eksempel trekker lærere frem at det er mange elever som kommer på skolen som ikke er kledd for å være ute. Det krever da at man som lærer og skole må legge til rette for dette og ha et lite lager med utstyr som elevene kan få låne fra.

4.1.4 Legge til rette for at elevene får medvirke

«Du ser et helt annet engasjement med en gang enn om du skal styre alt fra toppen og ned på en måte. Så det er, jeg tenker at det er viktig for både engasjement og trivsel og alt mulig egentlig» (L2).

Å la elevene få bidra til å lage nysgjerrighet og engasjement trekker lærerne frem som et viktig punkt for å legge til rette for en god uteskoleundervisning. Lærerne mener at alle blir motivert av å få være med å bestemme noe. Det gjelder alle, både voksne og barn. Noen har et stort behov for det, og noen har mindre behov for å bestemme selv.

En av informantene snakker om egen erfaring rundt det å få være med å bestemme. Hvis en ikke har noe medvirkning på sin arbeidssituasjon så daler motivasjonen, og det gjør at man ikke har lyst til å yte like mye. Dette gjelder også for elever i skolen, mener informanten.

Å la elevene være med på hele prosessen i uteskole trekker en av informantene frem som et viktig poeng. Å la elevene være med i hele prosessen, og planlegge uteskolen er viktig for å lettere kunne gjennomføre det. Det bidrar også til at det er lettere å komme seg ut, da elevene kan hjelpe til med mange av oppgavene som å hente utstyr, stelle i stand og rydde sammen. Lar man elevene være med i hele prosessen, vil det føre til at elevene må ta mer ansvar og føler større eierskap i uteskolen. Det handler om å gi elevene frihet til å prøve seg frem, og ikke ha så bestemt fremgangsmåte.

«Og derfor tror jeg ofte jeg kommer meg ut og, fordi at jeg gir elevene mange av de oppgavene jeg kunne brukt timevis på å gjøre før vi skal ut. I og med at de er med på hele prosessen så blir det mye mindre jobb for meg og, og da får vi det oftere til» (L6).

Å la elevene være med i hele prosessen, har veldig mye å si mener læreren. Ute får elevene større frihet og samtidig mer ansvar i undervisningen enn de ofte gjør inne i klasserommet. Læreren er ikke så opptatt av at alt skal løses på en bestemt måte, men går gjerne inn og

hjelper elevene der de trenger hjelp. Ellers får elevene ganske mye frihet til å prøve seg frem og eie prosjektet selv.

En av lærerne tenker for sin egen del at elevene i større grad kunne vært med i planleggingen av uteskolen. Læreren trekker frem at det kanskje er skummelt å la elevene få planlegge selv ute, for du føler gjerne at du må ha ting så nøye planlagt. Men det bør jo ikke være noe problem å la elevene få være med i planleggingen og medvirke uteskoleundervisningen, mener lærerne.

4.1.5 Tilpassing er lettere ute

«Nei altså det er variasjon, motivasjon – det å være praktisk, knytte teori og praksis sammen sant, se, ta på, føle sanse, ehm – Ja det sosiale – Kanskje enda lettere å drive tilpassing sant» (L1).

En av lærerne presenterer her mange av mulighetene hen ser i uteskole som arbeidsmåte, og nettopp en av dem er at det er lettere å drive tilpassing ute. Dette er noe flere av de andre informantene også trekker frem i varierende grad. En av informantene trekker frem at det ikke er noe lettere eller vanskeligere å drive tilpassing ute i forhold til inne i klasserommet, men at det hvertfall ikke er noe problem å drive tilpassing i uteskole.

Lærer 3 trekker frem et eksempel fra en gjennomføring av uteskole hvor hen opplevde at det var lettere å drive tilpassing for ulike elevgrupper ute. Informanten trekker videre frem i intervjuet at det er lettere å tilpasse undervisningen også fordi elever liker å være ute og ofte forbinder det med friminutt og lek.

«Så tror jeg at det i mange tilfeller kan være lettere å hjelpe de som trenger litt hjelp ute. Fordi at, hvis du setter i gang en aktivitet av et eller annet slag som for eksempel involverer litt løping sant. Så kan du, da kan de holde på med sitt de, de som fikser det sant, og klarer å strekke seg videre, de holder på. Mens du da kan litt sånn på si uten at alle andre behøver å legge så veldig merke til det, så kan du støtte opp under deres læring i den situasjonen for eksempel» (L3).

Alle informantene er enige om at i uteskole er det lettere å skape en naturlig form for tilpassing, da det er lettere å slå av en prat med elevene ute enn inne i klasserommet. Inne i klasserommet blir ofte tilpasningen i form av at noen elever får en annen bok eller en annen

oppgave. I uteskole blir tilpassingen derimot mindre synlig, da tilpassingen ofte blir i form av muntlige tilbakemeldinger og oppgaver.

«Og så mye rekker jeg ikke å bekrefte det de har gjort i klasserommet hvis jeg skal rundt og hjelpe de hele tiden. Så det er vinn vinn, de får mye mer sånn muntlig positiv tilbakemelding og blir sett samtidig som at de liksom bare ja, mestrer og gjennomfører mye mer enn inne» (L6).

Det er ikke alltid like enkelt å drive tilpasset undervisning, verken om det foregår inne i klasserommet eller utendørs. Det er alltid utfordringer knyttet til det å tilpasse for ulike elevgrupper. Informantene trekker frem at det kan være vanskeligere å tilpasse for de elevene som behersker godt det som undervises, og gjerne trenger mer utfordringer i faget.

4.2 Hvordan mener lærere uteskole kan være med på å motivere ulike elevgrupper?

Når du som lærer har lagt til rette for en god uteskoleundervisning, er mulighetene for at elevene blir motivert større. Alle elever er ulike, og oppnår dermed motivasjon på ulike måter. Lærerne i denne studien presenterer ulike måter deres elever oppnår motivasjon på gjennom å bruke uteskole som arbeidsmetode.

Alle elever lærer på ulike måter, og elever har ulike forutsetninger for å kunne lære. Derfor må vi være bevisst på hvordan ulike elever kan oppnå motivasjon, og hvordan vi kan legge til rette for at elevene skal bli motivert. Det innebærer blant annet å se alle elevene og la dem bruke sine styrker og være aktiv i egen læring. Ved å la elevene få bruke seg selv og sine styrker vil det føre til at elevene mestrer mer, og det vil igjen bidra til motivasjon.

4.2.1 Elevene får bruke seg selv på andre måter

Alle informantene trekker frem at i uteskole får elevene bruke seg selv på helt andre måter enn hva de får gjort inne i klasserommet. Alle elever er forskjellige og har derfor også forskjellige kvaliteter og styrker, noe informantene trekker frem som en viktig del av uteskole. Elevene får bruke sine styrker og vise andre sider av seg selv som de vanligvis ikke får vist eller brukt inne i klasserommet.

«Du kan bruke elevenes styrker der du tenker at sant. Han her er veldig god på insekter, men han er utrolig dårlig til både å lese og skrive, sant strever kjempemye

der, men er utrolig god på insekter. Hvorfor skal ikke han få lov å vise det sant og være insektseksperter vår?» (L1).

En av informantene trekker frem at det er vår oppgave som lærer å hjelpe elevene i å trekke frem sine egne styrker og få brukt sine styrker. Elevene kan ikke bli trygg på sine styrker ved å kun jobbe på én arena, de må forandre for å se hvor deres styrker ligger. Når elevene får vist andre styrker vil det gi en helt annen tilhørighet for eleven, når han eller hun kan se at de bidrar inn i fellesskapet.

Det er ikke alle elever som har de samme forutsetningene for å lære, og lærerne trekker frem uteskole som veldig viktig for dem. Elevene synes det er kjekt, og de får brukt kunnskapene sine på en helt annen måte enn hva de får gjort inne. Lærerne mener andre elever kan blomstre på helt andre måter når de er ute, nettopp fordi de får vist andre sider av seg selv. Å la elevene få vise sine kunnskaper og styrker er viktig for deres motivasjon og ønske og lyst til å gå på skolen mener lærere.

Det er derimot ikke alle elever som får like godt utbytte av uteskole. Lærerne er usikre på hvor godt utbytte de antatt «sterke» elevene har av uteskole. Dette er også en utfordring lærerne trekker frem knyttet til uteskole som arbeidsmetode.

«Jeg ser altså sånn mange av de sterke elevene de er litt usikre på av og til hvor godt utbytte de har, altså sånn absolutt på det sosiale og andre ting så er jo det kjempeviktig, men sånn læringsmessig for de så. Det kommer jo an på hva jeg gjør ut av det som lærer som er hvor hen jeg, altså tilpasser og sånne ting da» (L2).

På den andre siden trekker en av lærerne frem at det kanskje er de «sterke» elevene som av og til har større utfordringer i uteskole. For de elevene vil gjerne ha oppgaver som er like hver gang, for da vet de hva de skal gjøre og det er forutsigbart. Elevene blir derfor i uteskole tvunget til å gjøre noe litt utenfor boksen, og annerledes fra hva de er vant til. Derfor er uteskole en arena hvor alle elever får brukt andre sider av seg selv i læringen.

4.2.2 Elevene får bruke kropp og sanser aktivt når de lærer ute

Å bruke kroppen og være i aktivitet er noe informantene trekker frem som en viktig del av uteskole og motivasjonen til elevene. Det kan være motiverende fordi elevene får brukt energien sin og andre deler av seg selv i læringen. En av informantene trekker tydelig frem at

elever er jo bare barn, og barnekroppen er ikke skapt for å sitte i ro en hel skoledag. Noen elever har større utfordringer med å sitte i ro enn andre, men ingen elever er skapt for å bare sitte i ro.

«Jeg tenker litt sånn som den norske skolen er nå, at vi har alle typer elever i klasserommet, og det er jo fryktelig mange som synes det er vanskelig å sitte i ro på stolen sin. Så tenker jeg at vi gir de bedre læringsgrunnlag hvis vi tar de ut. For jeg føler at mange flere trives ute enn inne» (L6).

Informantene trekker frem at ved å ta elevene med ut og la de få bruke kroppen sin i læringen legger vi også til rette for at elevene er i fysisk aktivitet. Å la elevene bruke kroppen og være i aktivitet fører til at de aktive barna blir mer rolige inne, og de barna som er lite aktiv tvinges til å bli mer aktive når de er ute.

Det å kombinere det med å være ute og være i aktivitet og samtidig lære noe trekker lærere frem som et viktig punkt. Læringen blir heller ikke så tydelig, siden læringen foregår på en annen måte enn det den gjør inne i klasserommet. Å ta i bruk kroppen og sanser i læringen bidrar til at du fanger flest mulig elever mener lærere.

Å la elevene få bruke flere sanser i læringen er også noe informantene trekker frem som en fordel med uteskole. Når vi tar elevene med ut av klasserommet og ut i naturen åpner man opp for en annen arena med mange sanseintrykk. Å sette i sving flere sanser for å gjøre et stykke arbeid er kjempeviktig ifølge lærere. Elever er forskjellige og derfor må vi også la elevene få bruke forskjellige sanser i læringen, og ikke bare se og lytte.

4.2.3 Elevene opplever mestring som skaper motivasjon

I uteskole mestrer elevene mye mer enn hva de gjør inne i klasserommet, mener alle informantene. Elevene opplever også mestring på en annen måte ute, fordi de får lære på helt andre måter. Uteskole åpner for andre inngangsvinkler til læring, noe som bidrar til at flere elever vil kunne forstå og mestre. Ute blir også mestringen mye mer synlig for elevene, ved at de selv ser hva de har fått det til, slik som læreren viser til her.

«Og det å komme ut og så regner og stormer det, og så får de likevel tent det bålet der, det er jo de beste dagene. Når alt er imot de på en måte, og så får de det til. Det er den største motivasjonen og glede jeg ser, det når de tenker at; oi dette får vi ikke

til, og så klarer de det» (L6).

Lærerne trekker frem at det er vår oppgave som lærere å tilpasse undervisningen slik at alle elevene opplever mestring. Vi må legge til rette for at elevene skal mestre, men samtidig at de skal ha noe å strekke seg mot. Når elevene opplever mestring bidrar det til at elevene får et ønske om å prøve mer og lyst til å lære mer mener lærerne.

De fleste lærerne pleier å bruke gruppearbeid aktivt når de driver uteskoleundervisning. Da setter de gjerne sammen elever som kan styrke hverandres kunnskaper og kvaliteter, slik at elevene lærer av hverandre. Dette fører til at elevene mestrer utrolig mye sammen mener lærerne.

En av lærerne trekker frem at elevene blir tvunget litt mer til å være med når det er uteskoleundervisning. Elever som vanligvis ikke deltar så mye i undervisningen inne har også mer lyst til å være med når det er uteskole. Elevene glemmer litt at de lærer når de er ute, og det er jo ikke noe problem mener flere av lærerne. Lærerne opplever at elevene har en helt annen mestringsfølelse ute og at de tenker mer at «dette her klarer jeg».

«Nei, og så er det veldig fint etterpå og da for eksempel ta de elevene da som synes dette er vanskelig og ikke får det til, og si: ja men se her, dette har du tatt bilde av, dette har du klart, dette har du gjort, du klarte det jo!» (L2).

4.2.4 Felles opplevelser skaper tilhørighet

Det å oppleve noe i seg selv er motiverende for barn. I uteskole skapes det mange opplevelser og erfaringer sammen i et felleskap. Tilhørigheten og følelsen av å bidra i et felleskap er tydeligere i uteskole mener flere av lærerne. Ute er en naturlig arena og er derfor en god arena for å skape relasjoner, både mellom barn og mellom barn og voksne.

Når du tar elevene med ut får du se elevene på en annen måte enn du får inne i et klasserom. Du kommer tettere på elevene, og elevene kommer tettere på hverandre. Det skapes et sosialt fellesskap som fører til mange fine opplevelser og erfaringer.

«Og det at de kan huske sammen hva de gjorde, at de hadde det kjekt også at de har noen felles opplevelser tror jeg er veldig verdifullt. Og det er kanskje sterkere enn når du sitter inne i klasserommet og jobber på et gruppearbeid» (L3).

Gode relasjoner er viktig for å skape et godt klassemiljø og for å bidra til motivasjon for elevene. Det er lettere å bygge gode relasjoner og skape tillit ute enn inne i klasserommet mener lærerne. Elevene blir bedre kjent ute, og de blir tryggere på hverandre på en annen måte, som fører til et bedre miljø i klassen. Jo bedre miljø du kan klare å skape, jo bedre vil undervisningen være, både i klasserommet og i uteskole sier lærerne.

«Men og sånn det sosiale med å være på tur sant. Altså det blir jo noe helt annet om du sitter og jobber med noen i klasserommet enn om du går på tur og snakker en gjeng eller du ja, løser sånne oppgaver ute i naturen. Jeg føler altså du kommer tettere på, og du blir liksom bedre kjent enn du ville gjort i et klasserom tenker jeg» (L2).

Målet er å skape opplevelser som setter seg hos elevene. Opplevelser som skapes ute i fellesskap fører ofte til at elevene snakker om opplevelsen i ettertid og husker det. Disse opplevelsene er en super mulighet å bygge videre på i klasserommet. Lærerne trekker frem at å bygge videre på den kunnskapen elevene selv har opplevd er verdifullt, for elevene har sammen vært med på å forme denne kunnskapen.

4.2.5 Variasjon fra klasserommet

Med en gang du kommer deg ut og får gjort litt andre ting enn å bare sitte i klasserommet, så pleier det å hjelpe på motivasjonen sier lærerne. Når elevene får gjøre noe annerledes, og variert undervisningen er det med en gang mye mer motiverende og engasjerende.

«Og så er det jo noe annerledes enn det de vanligvis er vant til. Altså hvis du pleier å jobbe i boken og så plutselig finner du fram dataene i timen og gjør verdens kjedeligste oppgave, det spiller ikke noe rolle, da er det data for det er noe nytt sant. Det er litt sånn med uteskole og, det altså, det skjer noe nytt, det skjer noe gøy, de får være i bevegelse og bruke kroppen og området, og ja den biten da» (L2).

Variasjonen er også knyttet til at man i uteskole varierer måten man innhenter kunnskapen på. Det er flere veier til kunnskap, og når du tar i bruk flere mulige måter er det større sannsynlighet for at du treffer flere av elevene. Lærerne trekker frem at vi må ta elevene med ut i naturen for å lære om naturen, de må få se og oppleve den. Elevene ville ikke fått samme kunnskapen og erfaringen om dette var blitt undervist om inne.

Flere av lærerne trekker også frem variasjonen i hva som regnes som uro. Innendørs er det

mye irettesettelser, for litt bråk kan fort bli veldig forstyrrende. Utendørs derimot blir ikke denne uroen like negativ, for det gjør ingenting om elevene ler høyt eller snakker om noe på vei bort til neste oppgave. Elevene får på en annen måte være seg selv i uteskole, uten at vi som lærere må snakke til dem på samme måte som inne i klasserommet.

«Men jeg tror nok at den variasjonen og gleden som elever opplever ute, det er selvfølgelig ikke alle, det gjelder jo ikke alle. Men jeg tror alle opplever noe glede og noen har større glede enn andre. Den gleden tror jeg er vanvittig viktig, for ungene skal gå veldig lenge på skole» (L3).

En av lærerne trekker også inn det med at foreldre er frustrert og gruer seg til barna skal begynne på skolen, for barnet klarer ikke å sitte i ro. Vi må da som lærere legge til rette for en variert undervisning som åpner opp for forskjellige inngangsvinkler til kunnskap. Læreren sier de skal både leke, skal være mye ute i naturen, de skal gjøre alt. Elever er ikke skapt for å kun sitte inne i klasserommet, elever er barn som elsker variasjon og opplevelser.

5. Diskusjon

Ut fra resultatene jeg har kommet frem til i denne oppgaven tyder det på at uteskole kan være en god arbeidsmetode for å legge til rette for motivasjon for ulike elevgrupper. Resultatene viser både hvordan man som lærer kan legge til rette for en god uteskoleundervisning, men også hvordan denne undervisningen kan bidra til å motivere ulike elevgrupper i skolen.

Det er viktig at ikke resultatene ses uavhengig av hverandre, da de alle påvirker hverandre. Den energien lærere legger ned i planleggingen av uteskoleundervisningen, vil i neste omgang spille en sentral rolle i tilpassingen for ulike elever. Denne tilpassingen man legger til rette for i uteskole, vil videre kunne bidra til at flere elever opplever mestring i undervisningen. Fordi mestringsopplevelser vil kunne bidra til økt motivasjon, er dette noe jeg mener lærere bør legge til rette for i skolen.

Resultatene jeg har kommet frem til i denne studien vil til sammen danne et nytt bilde av hvordan uteskole kan bidra til motivasjon for ulike elevgrupper. Jeg vil nå diskutere mine resultater opp mot tidligere presentert teori, i lys av min problemstilling for masteroppgaven.

5.1 Hva har planlegging å si for tilpassing?

For at uteskole skal fungere i praksis og at undervisningen skal være tilpasset alle elever, er det nødvendig at man som lærer planlegger nøye og legger til rette for en god uteskoleundervisning for alle elever. God planlegging er en avgjørende faktor for å kunne tilpasse uteskolen til ulike elevers forutsetninger og behov. Er man bevisst viktigheten av god planlegging, kan det hjelpe lærere med å utvikle en tilpasset undervisning som passer for alle elever, og som dermed vil kunne føre til økt motivasjon og læring.

I en god uteskoleundervisning er det viktig at elevene kan koble de aktivitetene som skjer ute, til det som læres inne i klasserommet. For at lærerne skal kunne planlegge en god uteskole, trekker informantene frem viktigheten av å se mulighetene som ligger i naturen, og ta i bruk disse i undervisningen. Det er også viktig at elevene får ta del i planleggingen og bestemme selv hvordan aktivitetene skal gjennomføres. Flere informanter trekker også frem at det er lettere å drive tilpasset undervisning ute, men det krever at en har lagt til rette for at det skal bli en god uteskoleundervisning.

5.1.1 Koble uteskole til klasserommet

Jeg tror at uteskole kan gi mer til elevene enn hva klasserommet kan klare alene. Det er derimot viktig at disse to arbeidsmetodene ikke sees uavhengig av hverandre. Undervisningen som foregår utendørs og den undervisningen som foregår inne i klasserommet er nemlig avhengig av hverandre for å kunne bidra til elevenes faglige og sosiale læring (Utdanningsdirektoratet, 2021). Det er lærernes oppgave å legge til rette for at elevene skal kunne koble de erfaringene som blir skapt utendørs til den teorien som blir gjennomgått i klasserommet.

Gjennom intervjuene kommer det frem fra flere av informantene viktigheten av et godt forarbeid og etterarbeid i uteskole. Elevene skal nemlig kunne se sammenhengen av det som skjer i klasserommet, med det som skjer i uteskole. Dette poengterer også Frøyland og Remmen (2019, s. 81) som beskriver viktigheten av å koble uteskole til klasserommet, for at ikke aktivitetene utendørs kun skal bli et løst innslag i undervisningen, uten at elevene reflekterer over hva som skjer eller hva det betyr i den naturfaglige sammenhengen.

Ved å legge til rette for et godt forarbeid vil elevene få et større utbytte av uteaktivitetene, fordi elevene er blitt introdusert for temaet og kan lettere henge de nye kunnskapene og

erfaringene på «knaggene» sine, mener informantene. Etterarbeidet blir også mer naturlig for elevene i uteskole, fordi alle elevene har deltatt i den samme undervisningen, og gjort seg egne erfaringer og tanker som de kan arbeide videre med. Det er også vist gjennom tidligere forskning at læringsutbyttet til elever kan økes hvis erfaringene elevene får gjennom uteskole settes i sammenheng gjennom et tilpasset for- og etterarbeid (Gabrielsen & Korsager, 2018, s. 337).

En av informantene sier at det å la elevene komme helt nær den konkrete kunnskapen, er ofte det som skaper forståelsen for veldig mange elever. Informantene trekker også frem at gjennom uteskole får elevene mer konkrete og virkelighetsnære møter med den faglige kunnskapen. Det elevene lærer om inne i klasserommet, får elevene se og erfare gjennom egne opplevelser når de deltar i uteskole. Dette vektlegger også lærere fra tidligere studier, ved at elevene gjennom uteskole får bekreftet den kunnskapen som er gjennomgått i klasserommet (Fägerstam, 2013, s. 73).

Gjennom uteskole får elevene møte den samme kunnskapen på flere ulike måter, noe som øker mulighetene for forståelse for mange elever mener informantene. I klasserommet møter elevene teoretisk og abstrakt kunnskap, men utendørs kan elevene få et konkret og praktisk møte med kunnskapen, som er nærmere virkeligheten enn hva klasserommet kan klare å gi elevene (Jordet, 2010, s. 39). Disse kunnskapsformene utfyller hverandre, og ved at elevene får møte kunnskapen på flere måter, vil dette bidra til økt forståelse.

Jeg tror derimot at det ikke nødvendigvis er alle elevene som vil kunne klare å se sammenhengen mellom det som skjer utendørs, med det som skjer inne i klasserommet. Det vil ikke være likt for alle, og noen elever vil nok ha større utfordringer med dette enn andre. Jeg tenker at det derfor er viktig å være nøye i planleggingen av uteskole, og hjelpe elevene til å se sammenhengen mellom teori og praksis. Å gi elevene flere ulike måter å møte kunnskapen på, er noe jeg tenker er et sentralt punkt for å kunne møte de ulike elevene, og dermed kunne få til en tilpasset undervisning for alle elever.

5.1.2 Muligheter istedenfor utfordringer

For å planlegge en god uteskoleundervisning som er tilpasset ulike elever, har informantene i denne studien trukket frem å se muligheter i nærområdet som et viktig punkt. Det krever at man som lærer ser etter mulighetene som finnes rundt skolen og på andre arenaer, og tar i bruk disse i undervisningen. Informantene mener at det finnes ulike muligheter på ulike

steder, det gjelder å utnytte de mulighetene på de områdene som du har tilgjengelig. Det gjelder å se etter mulighetene som ligger utenfor klasserommet, istedenfor utfordringene.

Et naturlig uteområde har nemlig uendelig med muligheter i seg, fordi det ikke finnes så mange begrensninger til hvilke aktiviteter eller muligheter man som lærer kan eller bør ta i bruk i undervisningen (Fiskum, 2014, s. 73). En av informantene er tydelig på at selv om skolen kanskje ikke har så store naturområder, eller kanskje skolen ligger midt i sentrum, så bruk det området som du har.

Å se etter muligheter innebærer også å ta utgangspunkt i elevenes interesser og ønsker når det kommer til planleggingen av uteskole, mener en av informantene. Ved å ta utgangspunkt i elevenes interesser og se etter mulighetene der, bidrar man også til å skape nysgjerrighet i undervisningen. Elevenes interesse og engasjement ovenfor en aktivitet, henger også sammen med hvilken verdi aktiviteten vil ha for elevene og hvor mye innsats de vil legge ned i arbeidet (Pajchel & Ramton, 2021, s. 170). Derfor mener jeg det er viktig at elevenes interesser og ønsker er en del av undervisning, slik at dette kan bidra til både forståelse og et ønske om å lære mer.

Det er derimot ikke alle lærere som tar i bruk de mulighetene som ligger utenfor klasserommet. Flere av informantene mener det kan være nødvendig å trene opp kollegiet og vise hverandre hvilke muligheter som finnes og hvordan disse kan brukes i undervisning. Dette har også andre lærere, fra tidligere studier trukket frem. I studien til Gabrielsen og Korsager (2018, s. 341) trekker lærerne her frem lokalkjennskap som en avgjørende faktor for å finne frem til konkrete, lokale og tilpasse problemstillinger. Jeg tenker derfor slik som mine informanter, at det er nødvendig og viktig å trene opp hverandre for å kunne klare å ta i bruk de mange mulighetene som finnes utenfor klasserommet.

Å se etter muligheter i områdene rundt seg er viktig for å kunne planlegge undervisningen på en effektiv måte og for å skape en meningsfull og tilpasset opplæring for alle elever. Ved å se etter mulighetene kan lærere tilpasse undervisningen til elevers behov og interesser, og dermed bidra til å skape en mer engasjerende og variert opplæring.

5.1.3 La elevene få medvirke

I læreplanen i naturfag, er en av lærernes oppgaver å legge til rette for at elevene får medvirke i undervisningen og stimulere til elevenes lærelyst (Utdanningsdirektoratet, 2020, s. 9). Alle

informantene i denne studien er enige om at elevmedvirkning er viktig og sentralt i undervisningen. Å la elevene få være med å bestemme, øker både motivasjon og engasjement, mener informantene. Dette kan føre til større eierskap over oppgavene og at elevene har lyst til å yte mer. Det gir også elevene mulighet til å påvirke sin egen læring og tilpasse undervisningen til sine individuelle behov og interesser. Når elevene har en stemme i planleggingen og gjennomføringen av uteskoleundervisningen, kan dette føre til økt motivasjon, engasjement og læring.

Å la elevene få bidra til å lage nysgjerrigheten og engasjementet i undervisningen trekker også informantene i denne studien frem som et viktig punkt. De mener at alle mennesker, både voksne og barn blir mer motivert med å få være med å bestemme noe selv. Legger vi til rette for at elevene får være med å bestemme over egen undervisning, vil det gjøre at elevene får lyst til å yte mer og lære mer, trekker informantene frem.

Når man legger til rette for at elevene får medvirke i undervisningen, legger man også til rette for at elevene får oppfylt sitt behov for autonomi. Dette finner vi igjen i Deci og Ryan (2000) sin selvbestemmelsesteori hvor autonomi er ett av de psykologiske behovene som må tilfredsstilles for å oppleve trivsel, motivasjon og velvære. Legger vi til rette for at elevene skal få oppfylt dette behovet, vil dette kunne bidra til større indre motivasjon, nysgjerrighet og ønske om utfordringer (Ryan & Deci, 2000, s. 71).

Ett punkt som også ble trukket frem, er å la elevene være med i hele prosessen i uteskolen, både i planlegging og gjennomføring. Å la elevene få delta i hele prosessen, gjør det også lettere å kunne gjennomføre uteskoleundervisning, og å komme seg ut av klasserommet mener en av informantene. Dette fører til at elevene må ta mer ansvar i undervisningen ute enn hva de ofte gjør inne i klasserommet. Informantene er ikke så opptatt av at alt skal løses på en bestemt måte, men går gjerne inn og hjelper elevene der de trenger hjelp. Ellers får elevene ganske mye frihet til å prøve seg frem og føle eierskap til undervisningen selv.

Ved å involvere elevene i planleggingen, bidrar man til å sikre at alle elevene får en relevant og tilpasset opplæring. Når elevene får være med å bestemme og planlegge undervisningen, får også lærerne bedre innsikt i elevenes interesser og kan dermed tilpasse undervisningen deretter. Dette kan føre til en mer engasjerende og relevant læring.

Hvor mye elevene skal få lov å bestemme og planlegge selv, er et viktig punkt her. Informantene mener selv at elevene i større grad kunne få vært med i planleggingen, men at

dette gjerne kan være skummelt, fordi man føler alt bør være så nøye planlagt. Men det bør jo ikke være noe problem å la elevene være med i planleggingen og medvirke uteskoleundervisningen, mener informantene.

Målet er å finne den gyldne middelvei, hvor verken planleggingen er for fri eller for strukturert. Får elevene planlegge fritt, vil dette muligens føre til at noen elever faller utenfor, eller elevene gjerne velger den letteste veien til mål, for å slippe å møte noen utfordringer. Er undervisningen for strukturert derimot, vil dette kunne føre til at elevene ikke har noe lyst til å lære, og ikke føler noe nytte av undervisningen.

5.1.4 Tilpassing til ulike elevgrupper

Hvis du som lærer planlegger og legger til rette for en god uteskoleundervisning vil det også være lettere å drive tilpassing til ulike elevgrupper. Alle informantene er enige om at i uteskole er det lettere å skape en naturlig form for tilpassing, fordi det ikke eksisterer de samme rammene som inne i klasserommet. Ved å bevege seg ut av klasserommet kommer man nærmere hverandre, både lærere og elever, fordi man da operer på mer uformelle læringsarenaer (Jordet, 2010, s. 45). Det blir en mer personlig og naturlig tone mellom lærer og elever, og informantene synes det er lettere å slå av en prat med elevene ute enn inne i klasserommet.

I uteskole kan det også være lettere å tilpasse undervisningen til elevenes individuelle forutsetninger og behov. Tilpassingen blir også mindre synlig i uteskole, mener informantene, fordi den ofte blir i form av muntlige tilbakemeldinger og støtte. En av informantene trekker frem et eksempel hvor det i uteskole kan være lettere å hjelpe de elevene som trenger litt hjelp. Når elevene er i gang med en aktivitet som gjerne involverer løping, synes informanten det er lettere å støtte opp under de elevene som trenger litt hjelp, uten at alle andre legger så veldig merke til det.

Tilpassingen i uteskole går også på at elevene får bruke sine styrker i læringen. For eksempel en elev som har vanskelig for å konsentrere seg i klasserommet, kan ha lettere for å fokusere og lære utendørs, mener informantene. Det blir lettere utendørs, fordi elevene får bruke seg selv på flere måter, og undervisningen er annerledes enn hva den er inne i det tradisjonelle klasserommet. Legger man til rette for at elevene får bruke seg selv gjennom ulike aktiviteter, vil dette bidra til bedre læring, fordi det bedrer konsentrasjonen og evnen til å regulere atferd (Andersen & Fiskum, 2014, s. 17).

Det er derimot ikke alltid like enkelt å drive tilpasset undervisning for alle elever, verken inne i klasserommet eller utendørs på andre arenaer. Det er alltid knyttet ulike utfordringer til det å drive tilpasset undervisning. En utfordring som noen av informantene i denne studien trekker frem er at det kan være vanskeligere å tilpasse for de elevene som behersker godt det som undervises, og gjerne trenger mer utfordring i skolen. På den andre siden, er det noen av informantene som mener at også disse elevene trenger uteskole, fordi de i uteskole blir tvunget til å gjøre noe annerledes enn det de er vant til.

Jeg mener at en av hovedoppgavene til lærere er å hjelpe elevene i å få bruke seg selv og bruke sine styrker i læringen. Det kan man legge til rette for ved å la elevene få lære på andre arenaer og få møte kunnskapen på andre måter enn hva de får gjort inne i klasserommet. Ved å planlegge og legge til rette for en god uteskoleundervisning, kan dette bidra til nye læringsopplevelser som ikke kan oppnås inne i klasserommet. Ved å investere tid og ressurser i planleggingen, kan man som lærer lettere tilpasse undervisningen til elevenes individuelle forutsetninger og behov.

5.2 Hvordan kan tilpassing føre til mestring?

Å tilpasse undervisningen til hver enkelt elev er en viktig forutsetning for at mestring og motivasjon skal være mulig å oppnå for hver enkelt. Alle elever trenger positive erfaringer med å mestre skolens oppgaver, noe som er viktig for å skape motivasjon for læring. Dersom man klarer å skape et miljø hvor elevene fokuserer på egen utvikling og mestring, vil dette ha positiv innvirkning på elevenes motivasjon (Fiskum, 2014, s. 77). Dette kan lærere legge til rette for ved å tilpasse undervisningen til hver enkelt elevs forutsetninger og behov, slik at elevene får nye mestringsopplevelser i uteskole.

En lærernes oppgaver er å tilpasse undervisningen slik at elevene opplever mestring i undervisningen. Informantene i denne studien er enige om at det er viktig å legge til rette for at elevene skal oppleve mestring, men samtidig at de skal ha noe å strekke seg imot. Når elevene får mestringsopplevelser i undervisningen, vil dette bidra til at elevene ønsker å yte mer og har lyst til å lære mer, mener informantene. Dette støttes også av forskning som viser at elever med høy mestringsforventning er mer åpne for utfordrende oppgaver og får lyst til å arbeidere hardere med oppgave sine for å nå målene sine (Pajchel & Ramton, 2021, s. 170).

5.2.1 Variasjon i undervisningen

Å legge til rette for variasjon i undervisningen, vil kunne bidra til at flere elever opplever mestring og motivasjon, mener informantene i denne studien. Alle elever er forskjellige, og lærer dermed best på forskjellige måter. Som lærer bør man derfor variere mellom teoretiske og praktiske aktiviteter, for å skape variasjon i undervisningen. Ved å legge til rette for en variert undervisning med forskjellige aktiviteter og arbeidsmåter, vil dette kunne bidra til at elevene får bruke flere sider av seg selv i læringen, og i tillegg være i mer fysisk aktivitet (Utdanningsdirektoratet, 2021).

Med en gang elevene kommer ut av klasserommet og får gjort litt andre ting, pleier dette å hjelpe på motivasjonen, mener informantene. Når elevene får gjøre noe annerledes, og variert i undervisningen er det med en gang mye mer motiverende og engasjerende. Gjennom å ta i bruk uteskole får elevene en variert skolehverdag, samtidig som de får være i bevegelse og bruke kroppen sin i læringen. I undersøkelser er det også vist at elevene selv foretrekker praktiske og varierte arbeidsmåter, da dette gjør dem mer motivert for skolearbeidet (Meld. St. 22 (2010-2011), s. 15).

Elevene er bare barn, de er ikke skapt for å kun sitte stille i et klasserom, de er barn som elsker variasjon og opplevelser, sier informantene. Hvis man da kan legge til rette for en undervisning som er tilpasset for ulike elever, vil dette bidra til at flere elever mestrer det som undervises, og dermed får økt motivasjon for læring. Dette synes støttes også av andre studier, blant annet Pajchel og Ramton (2021) hvor elevene fremhevet variasjon som et viktig punkt i undervisningen, og at dette kan bidra til økt motivasjon.

Informantene i denne studien trekker også frem viktigheten av å variere måten elevene får innhentet kunnskapene på. Ved å gi elevene forskjellige veier til kunnskapen, bidrar dette også til økt sannsynlighet for at man treffer flere elever i undervisningen. Legger man til rette for å møte kunnskapen på forskjellige måter, vil det føre til at flere elever vil oppleve mestring i møte med skolens oppgaver. Det vil i neste omgang øke elevenes motivasjon og dermed også evnen og lysten til å lære (Jordet, 2011, s. 50).

En utfordring knyttet til dette, kan være elever og lærere som ikke liker å variere læringen. Noen trives kanskje best med repetisjon og alltid ha de samme rutinene. Informantene i denne studien trekker også frem foresatte sin frustrasjon over at barnet sitter for mye i ro, og trenger å få bruke seg selv i undervisningen. Lærere må derfor legge til rette for en variert

undervisning som treffer flere elever, noe som vil kunne føre til økt mestring og motivasjon. Elevene er nemlig ikke skapt for å kun sitte inne i klasserommet, de er barn som elsker variasjon og opplevelser, mener informantene.

5.2.2 Elevene får bruke sine styrker

Alle elever er forskjellige og har derfor også forskjellige kvaliteter og styrker. Informantene i denne studien mener at elevene får tatt i bruk sine styrker i en mye større grad når de deltar i uteskole, enn hva de får gjort inne i klasserommet. Gjennom å la elevene få bruke sine styrker og kvaliteter vil de også kunne oppleve mestring, fordi de får ta i bruk flere sider av seg selv. Poenget er at elevene må oppleve å bli sett og verdsatt som det mennesket de er, med de evnene og talentene som de har (Jordet, 2010, s. 150).

Flere av informantene trekker frem at det er lærerens oppgave å hjelpe elevene i å trekke frem sine egne styrker og få brukt sine styrker i undervisningen. Elevene kan nemlig ikke bli trygg på sine styrker ved å kun jobbe på én arena. Når elevene får vist sine andre styrker vil dette kunne gi en ny type tilhørighet for eleven, når han eller hun kan se at de bidrar inn i fellesskapet. Ved å legge til rette for at elevene får mestringsopplevelser, vil dette bidra til at elevene får lyst til å jobbe hardere med oppgavene sine for å kunne nå målene sine (Pajchel & Ramton, 2021, s. 170).

Det er ikke alle elever som har de samme forutsetningene for å lære, og uteskole er spesielt viktig for dem mener informantene. Elever som kanskje har vansker med klasserommets arbeidsformer, får i uteskole blomstre frem og vise hva de kan. Gjennom uteskole får elevene bruke sine styrker og kunnskaper som de ikke får vist i klasserommet. Ved å la elevene få lære på denne måten vil det kunne bidra til mestring, fordi elevene selv får oppleve at de har det som trengs. Dette er også vist i tidligere studier, at lavere selvregulerte elever viser høyere motivasjon i uteskole, fordi de får lære på andre måter og være i aktivitet i læringen (Dettweiler et al., 2015, s. 13).

Det å kombinere det å være utendørs og i aktivitet og samtidig lære noe, er noe informantene i denne studien trekker frem som et viktig punkt ved uteskole. Gjennom kroppslig læring blir heller ikke læringen like tydelig, fordi den foregår på en annen måte enn hva den gjør inne i klasserommet. Dette kan bidra til et økt læringsutbytte for elevene, mener informantene. Elevene er bare barn, med en kropp som er konstruert for å være i bevegelse (Vingdal, 2018, s. 39). Derfor må lærerne utnytte dette, og la elevene få lære med hele kroppen og få være i

aktivitet samtidig som de lærer. Dette er viktig for at elevene skal få oppleve glede og mestring i undervisningen.

I uteskole får elevene anledning til å bruke kroppen sin og sansene sine til å utforske og oppleve verden rundt seg. Dette kan gjøre læringen mer meningsfull og engasjerende, og dermed føre til økt motivasjon for læring, trekker informantene frem. Dette synet støttes også av blant annet Jordet, som mener at man gjennom uteskole forholder seg til kunnskapen ved bruk av kropp og sanser i undervisningen (Jordet, 2010, s. 63). Fysisk aktivitet og læring går nemlig hånd i hånd i uteskole. Å legge til rette for fysisk aktivitet i læringen, bidrar også positivt til den fysiske helsen til elevene. Det er vist at et barn som opplever mestring gjennom kroppslig læring, vil også få et ønske om å bevege seg mer. Dette fører til bedre motorikk og igjen til større sjanser for mestring (Fiskum, 2014, s. 76).

Å bruke flere deler av kroppen sin for å gjøre et stykke arbeid er viktig, trekker informantene i denne studien frem. De merker at elevene blir mer engasjert og mestrer mye mer når de får bruke flere deler av seg selv i undervisningen. Elevene får også utløp for mye energi, som videre vil få positive konsekvenser for klasseromsundervisningen. Legger man til rette for at elevene får bruke energien og kroppen sin gjennom ulike aktiviteter, vil dette bidra til bedre læring, fordi det bedrer både konsentrasjonen og evnen til å regulere atferd (Andersen & Fiskum, 2014, s. 17).

Følelsen av å mestre er viktig for elevenes motivasjon, men ikke minst for ønsket og lysten til å gå på skolen mener informantene. Elevene må få lov å bruke kroppen sin og vise sine styrker, slik at elevene får blomstre. Det er derfor lærerens oppgave å legge til rette for en undervisning som er tilpasset alle og som fører til mestring. Derfor må man legge til rette for at elevene skal få bruke sine styrker i undervisningen, og ikke fokusere så mye på elevenes svakheter.

5.2.3 Tilhørighet til klassen

Gjennom å legge til rette for en god uteskoleundervisning bidrar dette til at elevene vil kunne oppleve større tilhørighet til klassen sin, både til medelever og lærere. Når elevene føler tilhørighet i et fellesskap vil dette gi dem en følelse av trygghet og støtte, som er en viktig forutsetning for at elevene skal kunne oppleve mestring og motivasjon (Federici & Skaalvik, 2015).

Informantene i denne studien presenterer viktigheten av å skape felles opplevelser gjennom uteskoleundervisningen. Tilhørigheten og følelsen av å bidra i et fellesskap er mye tydeligere i uteskole, enn inne i klasserommet mener informantene. Opplevelsene som skapes gjennom uteskole, fører ofte til at elevene snakker om det i ettertid og husker det. Disse opplevelsene vil være en god mulighet å bygge videre på i klasserommet og for videre læring. Informantene trekker frem at det å bygge videre på den kunnskapen elevene selv har opplevd er verdifullt, fordi elevene selv har vært med på å forme den.

Ved å jobbe sammen i et fellesskap kan elevene dra nytte av hverandres styrker og ferdigheter. Dette kan føre til at de hjelper hverandre til å forstå og løse problemer på en mer effektiv måte, og dermed øke deres tro på egne evner og oppleve mestring. Ved å jobbe i et fellesskap, som for det første styrker følelsen av tilhørighet, bidrar det også til at elevene sammen mestrer mer. Fordi elevene er forskjellige, har de også forskjellige styrker og kan utfylle hverandre og sammen bidra til mestring.

De fleste informantene pleier å bruke gruppearbeid aktivt når de driver uteskoleundervisning. Da setter de gjerne sammen elever som kan styrke hverandres kunnskaper og kvaliteter, slik at elevene lærer av hverandre. Dette fører til at elevene mestrer utrolig mye sammen mener informantene. Tilhørigheten i uteskole kan skapes gjennom at elevene ofte må samarbeide og støtte hverandre gjennom ulike oppgaver og aktiviteter. Tidligere studier har kommet frem til at uteundervisning har en positiv betydning for elevenes sosiale ferdigheter, og potensialet for økt motivasjon, læring og kommunikasjon (Barfod & Stelter, 2019, s. 20).

Uteskole bidrar også til at lærere får se elevene på en annen måte enn hva man får inne i klasserommet, mener informantene. Du kommer tettere på elevene, og elevene kommer tettere på hverandre. Det er lettere å bygge gode relasjoner og skape tillit ute enn inne i klasserommet mener informantene, fordi man opererer på en mer naturlig arena. Elevene blir bedre kjent ute, og de blir tryggere på hverandre på en annen måte, noe som fører til et bedre læringsmiljø i klassen. Jo bedre miljø du kan klare å skape, jo bedre vil undervisningen være, både i klasserommet og i uteskole, sier informantene. Studier har også dokumentert at gode relasjoner vil fremme både elevenes motivasjon, læring og trivsel i skolen (Federici & Skaalvik, 2015).

Tilpassing i uteskole kan også bidra til å øke inkluderingen av alle elever i klassen. Ved å legge til rette for en undervisning som er tilpasset elevenes individuelle behov og ferdigheter,

kan man som lærer bidra til å skape et inkluderende læringsmiljø som gir alle elevene muligheten til å mestre og lære. I uteskole blir ikke elevene fratatt mulighetene for tilhørighet. Elevene kan få tilpasset undervisning, men samtidig være en del av fellesskapet og styrke hverandre, og dermed bygge det sosiale miljøet i klassen.

5.3 Vil mestring føre til motivasjon?

I uteskole mestrer elevene mye mer enn hva de gjør inne i klasserommet, mener alle informantene i denne studien. Elevene opplever også mestring på en annen måte, fordi de får lære på andre måter enn hva de gjør i klasserommet. Gjennom å få lære på andre måter bidrar man også til å treffe flere ulike elever. I uteskole har lærere en større verktøykasse, som gjør at man lettere kan skape en undervisning for utvikling og mestring. Dette vil ha positive virkninger på elevenes motivasjon (Fiskum, 2014, s. 77).

Når elever opplever mestring i læringen, vil dette kunne gi en følelse av stolthet og selvtillit og føre til at elevene ønsker å lære mer. Dette kan igjen føre til økt motivasjon for læring og deltakelse i uteskole. Når det er lærerens oppgave å legge til rette for motivasjon og lærelyst, må man også legge til rette for en undervisning som kan bidra til dette. Dette kan uteskole være med å bidra til, fordi hver enkelt elev får muligheten til å utfolde seg på flere plan og undervisningen blir mer tilpasset.

Ved at elevene får nye mestringsopplevelser gjennom uteskoleundervisningen vil dette kunne føre til økt forståelse og kompetanse i faget, noe som er hovedmålet med all undervisning. Å legge til rette for at elevene kan få lære på ulike måter, og ta i bruk sine styrker og ferdigheter i undervisningen, øker man muligheten for at elevene forstår lærestoffet. Dette vil føre til at flere elever vil oppleve mestring i undervisningen. Dette vil i neste omgang øke elevenes motivasjon og dermed også evnen og lysten til å lære (Jordet, 2011, s. 50). Informantene opplever selv at når elevene mestrer i uteskole bidrar det til at elevene får et ønske om å prøve mer og har lyst til å lære mer.

Å tilpasse undervisningen slik at elevene får oppleve mestring gjør det også mulig for elevene å jobbe innenfor sitt nivå. Elevenes mestring skal være fokus i all undervisning, gjennom at man som lærer aktivt tilpasser undervisningen og aktivitetene til elevenes forutsetninger og behov (Skaalvik & Skaalvik, 2015, s. 18). Når elevene får en undervisning som er tilpasset sine forutsetninger og behov, vil elevene kunne oppleve en større grad av suksess og mestring, noe som igjen vil øke motivasjonen for læring.

En av informantene opplever selv at de elevene som vanligvis ikke deltar så mye i undervisningen inne, har ofte mer lyst til å være med når det er uteskole. Elevene glemmer litt at de lærer når de er ute, og det er jo ikke noe problem mener flere av informantene. De opplever at elevene har en helt annen mestringsfølelse ute og at de tenker mer at dette får jeg til. Dette funnet støttes også av tidligere forskning, hvor lærere har observert at elevene blir mer motivert og deltar mer i undervisning når man tar i bruk skolens nærmiljø i undervisningen (Frøyland & Remmen, 2019, s. 37).

5.3.1 Behovene for motivasjon

Gjennom en god uteskoleundervisning kan elevene få oppfylt behovene for kompetanse, autonomi og tilhørighet. Disse behovene bør tilfredsstilles for at elevene skal kunne oppleve trivsel, motivasjon og velvære, mener Deci og Ryan (2000) ut ifra sin selvbestemmelsesteori. Legger man som lærer til rette for dette, vil det motivere elevene til å lære og oppnå indre motivasjon. Det krever derimot at man har lagt til rette for en uteskoleundervisning som er tilpasset alle elever, slik at hver enkelt elev vil kunne oppleve mestring.

Elevenes behov for kompetanse påvirkes av de forventningene elevene har om å mestre det som undervises. Elevenes mestring skal være i fokus, og læreren skal aktivt tilpasse undervisning til elevenes forutsetninger og behov (Skaalvik & Skaalvik, 2015, s. 18). For å legge til rette for en undervisning hvor elevene opplever kompetanse, er det viktig å ha planlagt godt og koble aktivitetene som foregår ute til det som skjer inne i klasserommet. Å bidra til elevene får se sammenhengen mellom teori og praksis, er noe som skaper forståelsen for veldig mange elever. Tidligere forskning vektlegger også at gjennom uteskole får elevene bekreftet den kunnskapen som er gjennomgått inne i klasserommet (Fägerstam, 2013, s. 73). Behovet for kompetanse innebærer også å legge til rette for en undervisning som er tilpasset hver enkelt elevs forutsetninger og behov, ved å la elevene få bruke flere sider av seg selv i undervisningen. Dette vil føre til at flere elever vil oppleve mestring i møte med skolens oppgaver, fordi de får møte kunnskapen på forskjellige måter. Dette vil i neste omgang øke elevenes motivasjon og dermed også evnen og lysten til å lære (Jordet, 2011, s. 50).

Det er lærerens oppgave å legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst for alle elever (Utdanningsdirektoratet, 2020, s. 9). Å få oppfylt behovet for autonomi innebærer å la elevene få ta del i planleggingen av uteskoleundervisningen. Dette kan man som lærer legge til rette for ved å la elevene få være med å bestemme over egen undervisning, og ta

utgangspunkt i elevenes egne interesser. Lar man elevene være med i hele prosessen, vil det føre til at elevene må ta mer ansvar og føler større eierskap i uteskolen. Dette vil virke positivt på engasjementet til elevene, og innsatsen de legger ned i oppgavene (Pajchel & Ramton, 2021, s. 170). Når læreren lar elevene få være med å medvirke undervisningen vil de også få muligheten til å påvirke sin egen læring og få en mer tilpasset undervisning. Det handler om å gi elevene frihet til å prøve seg frem, og ikke ha en så bestemt fremgangsmåte. Får elevene oppfylt behovet for autonomi, bidrar ikke dette bare til motivasjon, men også til økt nysgjerrighet og ønske om nye utfordringer (Ryan & Deci, 2000, s. 71).

Gjennom uteskole får også elevene oppfylt behovet for tilhørighet, ved at elevene sammen lærer i et sosialt fellesskap. Informantene trekker frem at det også er lettere å skape gode relasjoner i uteskole, fordi man opererer på en mer naturlig arena. Studier har også dokumentert at i uteskole ligger forholdene til rette for aktiviteter hvor elevene får samarbeide og kommunisere på andre måter enn i klasserommet (Jordet, 2010, s. 84). Å skape felles opplevelser er et sentralt poeng som informantene i denne studien trekker frem. Fordi elevenes identitet og selvbilde blir til i samspill med andre (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 10), er det viktig at man som lærer legger til rette for at elevene får at elevene ilke frates mulighetene til den sosiale læringen og fellesskapet som skapes i uteskole. Føler elevene stor grad av tilhørighet, vil dette også kunne føre til økt innsats, utholdenhet og engasjement i faget.

Undervisning som legger til rette for kompetanse, autonomi og tilhørighet vil ha stor betydning for elevene. Lærere som legger til rette for en undervisning som tilfredsstill disse tre behovene, vil kunne bidra til at elevene får et større utbytte av undervisningen.

Undervisningen blir mer variert og tilpasset hver enkelt elev, noe som vil bidra til at elevene mestrer mer og blir mer motivert.

5.3.2 Uteskole er ulikt klasserommet

Det å være ute i naturen og jobbe med oppgaver og aktiviteter i et mer naturlig miljø vil kunne føre til en mer avslappet og morsom læring. Å ta elevene med ut til det helt konkrete, og lære om virkeligheten i virkeligheten, er noe informantene trekker frem som svært sentralt i uteskole. Tidligere studier støtter også dette, ved at lærere vektlegger potensialet ved at i uteskole får elevene bekreftet den kunnskapen som er gjennomgått i klasserommet (Fägerstam, 2013, s. 73). Det handler derimot å hjelpe elevene til å oppdage sammenhengen

mellom de erfaringene og opplevelsene som skapes ute, med den teoretiske og abstrakte kunnskapen som læres i klasserommet.

Å ta utgangspunkt i elevenes egne erfaringer og opplevelser vil bidra til økt læring. Dette er også Dewey enig i og uttrykker mulighetene ved å knytte det elevene selv tilegner seg utenfor skolen, til det som skjer i klasserommet (Dewey, 1910, s. 199). Informantene er enige om at det elevene lærer om i klasserommet, får elevene se og erfare gjennom egne opplevelser når de deltar i uteskole.

Gjennom uteskole får elevene en variert undervisning, fordi uteskole varierer mye i både innhold, arbeidsmetoder, læringsarenaer og kunnskapsformer. Når disse faktorene kan varieres mye i undervisningen, vil dette også kunne bidra til flere muligheter for læring, trivsel og mestring. Det er også vist i tidligere forskning at elever selv fremhever viktigheten av å variere arbeidsmåter i undervisning, for dette vil kunne bidra til økt motivasjon og læring (Pajchel & Ramton, 2021).

Når vi vet at elever er svært forskjellig og lærer best på ulike måter, bør også undervisningen varieres, mener jeg. Ved en variert undervisning som treffer flere elever, vil det kunne føre til at flere elever opplever mestring gjennom undervisningen, noe som fører til økt motivasjon. Gjennom bruk av uteskole for å variere undervisningen, vil dette kunne føre til en positiv spiral, hvor økt motivasjon fører til mer engasjement og innsats, som igjen kan føre til økt mestring og enda mer motivasjon. Fordi motivasjon er den viktigste drivkraften i læring, handler det om å legge til rette for en undervisning som bidrar til motivasjon. Målet er at elevene skal oppnå en indre motivasjon i læringen, og dermed vil oppsøke nye utfordringer og ønske å lære mer (Ryan & Deci, 2000, s. 70).

5.4 Studiens begrensninger

Gjennom denne forskningsprosessen er jeg foretatt noen valg som begrenser studien. For det første har jeg gjort et strategisk utvalg og valgt ut lærere som er svært positive til uteskole og har mye erfaring med denne arbeidsmetoden. Begrensningen dette gir meg er at de muligens er for positive til det og ikke beskriver utfordringene så nøye. Det kommer derfor ikke så tydelig frem i resultatene hvilke utfordringer lærere ser i uteskole eller hvordan dette påvirker elevenes motivasjon. Jeg får derimot innsikt i lærernes motivasjon og tanker om uteskole som arbeidsmetode for å legge til rette for ulike elevers motivasjon.

En annen begrensning er at jeg har tatt i bruk forskningsintervju som metode for å innhente data. Denne metoden gjør at lærerne får si hva de vil og mener, men begrunner svarene sine gjennom hele intervjuet. Det jeg ikke får vite i denne studien derimot er hva lærerne faktisk gjør utenfor klasserommet og hvor bevisst de er hva de gjør.

I min studie har jeg heller ikke undersøkt hva som egentlig foregår når elevene deltar i uteskole. Jeg kan ikke kontrollere om lærernes fremstilling stemmer med deres praksis. Jeg kan heller ikke se om elevene faktisk blir mer motivert av uteskole, eller om dette bare er noe lærerne sier, fordi jeg kun tar utgangspunkt i lærernes meninger.

På grunn av studiens begrensninger må jeg derfor være kritisk til hva lærerne i denne studien sier. Det er også viktig at ikke mine resultater blir sett på som fasit, da dette kun gir et nytt bilde på hvordan noen utvalgte lærere tenker om uteskole som arbeidsmetode i barneskolen.

5.5 Implikasjoner for skolen og samfunnet

Ifølge mine lærere i denne studien har uteskole et stort potensial for å kunne gjøre undervisningen mer variert og muligheten for at flere elever blir motivert, fordi elevene får brukt ulike sider av seg selv, og får brukt sine styrker og ferdigheter i undervisningen. Det krever derimot god planlegging fra lærerens side for å få uteskole til å være tilpasset hver enkelt elev, og slik at hver elev får oppleve mestring og motivasjon.

Skolens styringsdokumenter uttrykker at man som lærer skal legge til rette for varierte arbeidsmåter i naturen og på andre læringsarenaer (Utdanningsdirektoratet, 2020, s. 9). Det er også vist at uteskole kan bidra til økt variasjon i undervisningshverdagen, og det åpner opp muligheten til å ta i bruk ulike omgivelser og arenaer i undervisningen. Lærerne uttrykker viktigheten av å utnytte de mulighetene som ligger utenfor klasserommet, for å bidra til motivasjon og læring. Det er derimot ikke alle lærere som ser de samme mulighetene. Det er derfor viktig å trene opp kollegiet mener lærerne for å vise hvilke muligheter som ligger utenfor klasserommet, og hvordan disse kan bli tatt i bruk i undervisningen.

Fordi uteskole er en relativt ny metode å jobbe på, bør lærere som ikke er så trygge på denne arbeidsmetoden få opplæring i den. Ved å gi hverandre opplæring i hvordan man kan legge til rette for en god uteskoleundervisning, vil dette kunne føre til flere elever vil få en variert og tilpasset opplæring som vil kunne bidra til økt mestring og motivasjon.

5.6 Behov for videre forskning

Uteskole og motivasjon er viktige temaer innen skoleforskningen, og det er derfor behov for videre forskning for å forstå sammenhengen mellom dem. Selv om det er en del forskning på området, er det fortsatt mange ubesvarte spørsmål og muligheter for videre forskning.

Det er blant annet behov for mer kunnskap om hvordan ulike tilnæringer i uteskole kan påvirke motivasjonen til ulike elever, og hvordan dette bør gjøres. Det hadde også vært interessant å se hvordan lærere som vanligvis ikke bruker uteskole tenker om denne arbeidsmetoden, og om den kan bidra til økt motivasjon. Videre forskning kan også bidra til å identifisere de beste praksisene for å integrere uteskole i skolen og hvordan man kan sikre at uteskoleaktiviteter blir tilpasset ulike elever. Derfor er videre forskning på uteskole og motivasjon viktig for å forbedre utdanningsopplevelsen til ulike elever.

Det er også viktig å påpeke at det er et behov for videre forskning på uteskole og motivasjon spesielt fra perspektivet til lærere som ikke bruker uteskole. Det kan være utfordrende å endre undervisningspraksisen sin, og det er derfor verdifullt å undersøke hvordan lærere kan motiveres til å integrere uteskole i sin undervisning. Forskning kan også bidra til å identifisere barrierer og muligheter for å gjennomføre uteskole på en effektiv måte som fremmer motivasjon hos ulike elever i skolen.

6. Oppsummering

Jeg har i denne oppgaven prøvd å besvare min problemstilling «Hvordan bruker lærere uteskole for å legge til rette for motivasjon for ulike elever?». Dette har jeg gjort gjennom å intervjuer seks ulike lærere som aktivt driver med uteskole i sin undervisningspraksis.

Gjennom intervjuene har lærerne uttrykt flere positive sider ved uteskole, og de mener dette er en arbeidsmetode som bør tas mer i bruk i skolen i dag. Uteskole kan nemlig gi elevene mer enn hva klasseromsundervisningen kan klare alene. Gjennom intervjuene kommer det frem noen sentrale elementer som kan styrkes ved å bruke uteskole som arbeidsmetode.

Uteskole har vist seg å være en effektiv metode for å øke motivasjonen hos ulike elevgrupper. Ved å knytte det elevene opplever gjennom uteskole til det som blir gjennomgått i klasserommet, kan lærere bidra til å skape en tydeligere sammenheng mellom teori og praksis, og dermed gjøre undervisningen mer meningsfull for elevene. Uteskole kan dermed være med

å tilfredsstillende behovet for kompetanse. Ved å få utforske og lære gjennom uteundervisning, får elevene muligheten til å anvende den teoretiske kunnskapen i en praktisk kontekst. Dette vil gi dem en følelse av mestring og øke deres faglige kompetanse.

I uteskole er det lettere å drive tilpasset undervisning for hver enkelt elev mener flere av lærerne i denne studien. Ved å bevege seg utenfor klasserommet kan lærere lettere tilpasse undervisningen til elevenes individuelle forutsetninger og behov. Gjennom uteskole får elevene bruke sine styrker og kunnskaper, som de ikke får vist inne i klasserommet. Ved å bruke uteskole kan lærere legge til rette for at elevene får bruke og utvikle sine styrker, noe som også vil styrke deres motivasjon og læring. For å engasjere ulike elever er det viktig å tilby en variasjon av aktiviteter og oppgaver som appellerer til forskjellige forutsetninger og interesser. Ved å tilpasse oppgavene etter elevenes evner og interesser, vil elevene oppleve mestring og økt motivasjon.

Flere av lærerne trekker også frem viktigheten av tilhørighet. Ved å jobbe sammen utenfor klasserommet, kan elevene få muligheten til å samarbeide, bygge relasjoner og utvikle sine sosiale ferdigheter. Gjennom uteskole får elevene muligheten til felles opplevelser, noe lærerne i denne studien vektlegger. Dette vil bidra til skape et positivt læringsmiljø hvor elevene kan føle seg trygge og inkludert, noe som igjen vil bidra til motivasjon.

Læreplanen sier at læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst (Utdanningsdirektoratet, 2020, s. 9). Gjennom uteskole får elevene større frihet til å ta del i beslutninger, utforske og ta ansvar for egen læring. Lærere kan involvere elevene i planleggingen og gjennomføringen av uteskole, slik at de får følelsen av å ha kontroll over sin egen læringsprosess. Dette bidrar til å øke deres motivasjon og engasjement, da dette vil gi elevene en følelse av eierskap og ansvar for egen læring.

Samlet sett kan uteskole legge til rette for motivasjon for ulike elever ved å imøtekomme deres behov for kompetanse, autonomi og tilhørighet. Gjennom å få praktiske og livsnære erfaringer med den teoretiske kunnskapen, få økt autonomi og felles opplever, opplever elevene større engasjement, mestring og tilknytning til fagene og klassen. Uteskole kan dermed være en verdifull tilnærming for å fremme motivasjon og læring hos ulike elevgrupper.

Å legge til rette for en uteskoleundervisning som motiverer ulike elever kan være en utfordring, men det er verdt det når man ser på resultatene. En god uteskoleundervisning

krever en god planlegging, slik at undervisningen blir tilpasset hver enkelt elevs forutsetninger og behov. Dette kan uteskole bidra til ved at uteskole bidrar til en variert skolehverdag, noe som virker motiverende for elevene. En tilpasset uteskoleundervisning vil også føre til at flere elever vil oppleve mestring i undervisningen, fordi elevene får ta i bruk andre sider av seg selv, og får vist hva de kan. På denne måten kan du bidra til å skape en uteskoleundervisning som både er lærerik og motiverende for alle elever.

Referanseliste

- Andersen, H. P. & Fiskum, T. A. (2014). Hva er uteskole? Noen begrepsavklaringer. I T. A. Fiskum & J. A. Husby (Red.), *Uteskoledidaktikk: Ta fagene med ut* (s. 15-29). Cappelen Damm Akademisk.
- Barfod, K. S. & Stelter, R. (2019). God udeskoleundervisning - en caseanalyse fra lærerens perspektiv. *Nordisk Tidsskrift for Allmän Didaktik*, 5(1), 19-35.
<https://noad.uib.no/index.php/noad/article/view/122/41>
- Bentsen, P., Jensen, F. S., Mygind, E. & Randrup, T. B. (2010). The extent and dissemination of *udeskole* in Danish schools. *Urban Forestry & Urban Greening*, 9(3), 235-243.
<https://doi.org/10.1016/j.ufug.2010.02.001>
- Braun, V. & Clarke, V. (2008). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Bølling, M., Niclasen, J., Bentsen, P. & Nielsen, G. (2019). Association of Education Outside the Classroom and Pupils' Psychosocial Well-Being: Results From a School Year Implementation. *Journal of School Health*, 89(3), 210-218.
<https://doi.org/10.1111/josh.12730>
- Christoffersen, L. & Johannessen, A. (2012). *Forskningsmetode for lærerutdanningene*. Abstrakt forlag.
- De nasjonale forskningsetiske komiteene. (2019, 10. februar). *Generelle forskningsetiske retningslinjer*. Forskningsetikk.
<https://www.forskningsetikk.no/retningslinjer/generelle/>
- Dettweiler, U., Ünlü, A., Lauterbach, G., Becker, C. & Gschrey, B. (2015). Investigating the motivational behavior of pupils during outdoor science teaching within self-determination theory. *Frontiers in psychology*, 6(125), 1-16.
<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2015.00125>
- Dewey, J. (1910). *How We Think*. D.C. Heath.
<https://books.google.no/books?id=WF0AAAAAMAAJ>
- Fangen, K. (2022, 6. november). *Kvalitativ metode*. De nasjonale forskningsetiske komiteene.
<https://www.forskningsetikk.no/ressurser/fbib/metoder/kvalitativ-metode/>
- Federici, R. A. & Skaalvik, E. M. (2015). Lærer-elev-relasjonen: Betydning for elevenes motivasjon og læring. I. <https://utdanningsforskning.no/artikler/2013/larer-elev-relasjonen---betydning-for-elevenes-motivasjon-og-laring/>
- Fiskum, T. A. (2014). Uteområdet til inspirasjon og motivasjon for allsidig aktivitet. I T. A. Fiskum & J. A. Husby (Red.), *Uteskoledidaktikk: Ta fagene med ut* (s. 70-80). Cappelen Damm Akademisk.
- Fiskum, T. A. & Husby, J. A. (2014). *Uteskoledidaktikk : ta fagene med ut*. Cappelen Damm akademisk.

- Frøyland, M. (2011, 18. november). *Hvorfor uteundervisning?* Naturfagsenteret. <https://www.naturfag.no/artikkel/vis.html?tid=1823882>
- Frøyland, M. & Remmen, K. B. (2019). *Utvidet klasserom i naturfag*. Universitetsforlaget.
- Fägerstam, E. (2013). High school teachers' experience of the educational potential of outdoor teaching and learning. *Journal of Adventure Education and Outdoor Learning* 14(1), 56-81. <https://doi.org/10.1080/14729679.2013.769887>
- Gabrielsen, A. & Fjørtoft, I. (2014, 25. november). *Nærmiljøet som læringsarena*. Naturfagsenteret. <https://www.natursekken.no/c2107252/artikkel/vis.html?tid=2097229>
- Gabrielsen, A. & Korsager, M. (2018). Nærmiljø som læringsarena i undervisning for bærekraftig utvikling: En analyse av læreres erfaringer og refleksjoner. *Nordic studies in science education*, 14(4), 335-349. <https://doi.org/10.5617/nordina.4442>
- Høgskulen på Vestlandet. (2021, 17. juni, 2021, 29. november). *Guide for å behandle forskningsdata*. <https://www.hvl.no/forskning/forskningsetikk/retningslinjer/guide-for-a-behandle-forskningsdata/#Lagringsguide>
- Imsen, G. (2020). *Elevenes verden: Innføring i pedagogisk psykologi* (6. utg.). Universitetsforlaget.
- Jordet, A. N. (2010). *Klasserommet utenfor: Tilpasset opplæring i et utvidet læringsrom*. Cappelen Akademisk Forlag.
- Jordet, A. N. (2011). Uteskole - i en utdanningspolitisk brytningstid. *Unge Pædagoger*, (4), 47-55. <http://hdl.handle.net/11250/134398>
- Kunnskapsdepartementet. (2017). *Overordnet del - verdier og prinsipper for grunnopplæringen*. Fastsatt som forskrift ved kongelig resolusjon. Læreplanverket for Kunnskapsløftet 2020. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/verdier-og-prinsipper-for-grunnopplaringen/id2570003/>
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju* (3. utg.). Gyldendal Akademisk.
- Marion, P. v. (2015). Praktisk arbeid. I P. v. Marion & A. Strømme (Red.), *Biologididaktikk* (2. utg., s. 104-124). Cappelen Damm Akademisk.
- Meld. St. 22 (2010-2011). *Motivasjon - Mestring - Muligheter*. Det Kongelige Kunnskapsdepartement. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld-st-22-2010-2011/id641251/>
- Moldestad, V. (2021). Konstruktiv uro i klasserommet. I B. K. Risøy & M. Eilifsen (Red.), *Komplementerende kunnskap i grunnskolelærerutdanningene* (s. 141-154). Universitetsforlaget.
- Pajchel, K. & Ramton, A. M. T. S. (2021). Hvordan kan et utforskende undervisningsopplegg i naturfag støtte læring og motivasjon hos elever med stort læringspotensial? *Nordic studies in science education*, 17(2), 167-180. <https://doi.org/10.5617/nordina.7130>

- Postholm, M. B. & Jacobsen, D. I. (2018). *Forskningsmetode for masterstudenter i lærerutdanning*. Cappelen Damm Akademisk.
- Remmen, K. B. & Frøyland, M. (2017). «Utvidet klasserom» - Et verktøy for å designe uteundervisning i naturfag. *Nordic studies in science education*, 13(2), 218-229. <https://doi.org/10.5617/nordina.2957>
- Ryan, R. M. & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, 55(1), 68-78. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.1.68>
- Skaalvik, E. M. & Skaalvik, S. (2015). *Motivasjon for læring: Teori og praksis*. Universitetsforlaget.
- Utdanningsdirektoratet. (2020). *Læreplan i naturfag (NAT01-04)*. Fastsatt som forskrift. Læreplanverket for Kunnskapsløftet 2020. <https://www.udir.no/lk20/nat01-04?lang=nob>
- Utdanningsdirektoratet. (2021, 25. mai). *Uteskole*. <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/tilpasset-opplaring/uteskole/>
- Vingdal, I. M. (2018). Lærandre kropp i endring. I K. Palm & E. Michaelsen (Red.), *Den viktige begynneropplæringen* (s. 33-56). Universitetsforlaget.

Vedlegg 1: Godkjenning fra Sikt

13.05.2023, 18:44

Meldeskjema for behandling av personopplysninger

[Meldeskjema](#) / [Uteskole for elevers motivasjon og læring](#) / Vurdering

Vurdering av behandling av personopplysninger

Referansenummer

778350

Vurderingstype

Standard

Dato

13.10.2022

Prosjekttittel

Uteskole for elevers motivasjon og læring

Behandlingsansvarlig institusjon

Høgskulen på Vestlandet / Fakultet for lærerutdanning, kultur og idrett / Institutt for idrett, kosthold og naturfag

Prosjektansvarlig

Idar Mestad

Student

Lise Tvedt Helland

Prosjektperiode

02.09.2022 - 15.05.2023

Kategorier personopplysninger

Alminnelige

Lovlig grunnlag

Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)

Behandlingen av personopplysningene er lovlig så fremt den gjennomføres som oppgitt i meldeskjemaet. Det lovlege grunnlaget gjelder til 15.05.2023.

[Meldeskjema](#)

Kommentar**OM VURDERINGEN**

Personverntjenester har en avtale med institusjonen du forsker eller studerer ved. Denne avtalen innebærer at vi skal gi deg råd slik at behandlingen av personopplysninger i prosjektet ditt er lovlig etter personver regelverket.

Personverntjenester har nå vurdert den planlagte behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at behandlingen er lovlig, hvis den gjennomføres slik den er beskrevet i meldeskjemaet med dialog og vedlegg.

VIKTIG INFORMASJON TIL DEG

Du må lagre, sende og sikre dataene i tråd med retningslinjene til din institusjon. Dette betyr at du må bruke leverandører for spørreskjema, skylagring, videosamtale o.l. som institusjonen din har avtale med. Vi gir generelle råd rundt dette, men det er institusjonens egne retningslinjer for informasjonssikkerhet som gjelder.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle alminnelige kategorier av personopplysninger frem til den datoen som er oppgitt i meldeskjemaet.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake.

Lovlig grunnlag for behandlingen vil dermed være den registrertes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a.

PERSONVERNPRINSIPPER

Personverntjenester vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen om:

- lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen

- formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke behandles til nye, uforenlige formål
- dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet
- lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet

DE REGISTRERTES RETTIGHETER

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18), og dataportabilitet (art. 20).

Personverntjenester vurderer at informasjonen om behandlingen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13.

Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

Personverntjenester legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1 f) og sikkerhet (art. 32).

Ved bruk av databehandler (spørreskjemaleverandør, skylagring eller videosamtale) må behandlingen oppfylle kravene til bruk av databehandler, jf. art 28 og 29. Bruk leverandører som din institusjon har avtale med.

For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må dere følge interne retningslinjer og/eller rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til oss ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilke type endringer det er nødvendig å melde: <https://www.nsd.no/personverntjenester/fyll-ut-meldeskjema-for-personopplysninger/melde-endringer-i-meldeskjema>

Du må vente på svar fra oss før endringen gjennomføres.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

Personverntjenester vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Lykke til med prosjektet!

Vedlegg 2: Samtykkeerklæring

Vil du delta i forskningsprosjektet

”Bruk av uteskole for å legge til rette for motivasjon og læring hos elever”

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å undersøke hvordan lærere bruker uteskole for å legge til rette for motivasjon og læring hos elever. I dette skrevet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Formålet med prosjektet er å undersøke hvordan lærere i barneskolen legger opp undervisning ved å bruke uteskole som arbeidsmetode, hvorfor de gjør det og hvordan dette er med på å legge til rette for motivasjon og læring hos elevene.

Intervjuet vil bestå av spørsmål knyttet til følgende temaer:

- Læreren bruk av uteskole
- Elevenes læring og motivasjon ved bruk av uteskole
- Tilrettelegging og tilpasning til ulike elever
- Muligheter og utfordringer i uteskole

Prosjektet består av totalt fem lærerintervju som vil bli transkribert og anonymisert. Datamaterialet i dette prosjektet vil være med å danne grunnlaget for min masteroppgave i naturfag.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Høgskulen på Vestlandet (HVL) er ansvarlig for dette prosjektet. Kontaktopplysninger til prosjektansvarlig Idar Mestad og personvernombudet ved HVL står nede på skrevet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du har fått spørsmål om å delta i dette forskningsprosjektet fordi du bruker uteskole som arbeidsmetode i undervisningen din på barneskolen. Det er totalt fem lærere som har blitt spurt om å delta i dette forskningsprosjektet.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det å delta på et intervju. Det vil bli tatt lydopptak av intervjuet, og det vil vare i 30-45 minutter.

Dine svar fra intervjuet vil bli transkribert og anonymisert for deretter å bli brukt for å besvare problemstillingen i min masteroppgave i naturfag.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke ønsker å delta eller senere velger å trekke deg fra prosjektet.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrevet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

- Det er kun student og veileder ved Høgskulen på Vestlandet som vil ha tilgang til dine opplysninger. For å sikre at ingen uvedkommende får tilgang til dine opplysninger vil lydopptakene bli oppbevart på egen minnepinne som er passordsikret, adskilt fra øvrige data.
- Lydopptakene vil bli transkribert og anonymisert og deretter lagret på en datamaskin, adskilt fra personopplysningene.
- I masteroppgaven vil all datamateriale være anonymisert. Du vil ikke kunne gjenkjennes med verken navn eller skole.

Hva skjer med personopplysningene dine når forskningsprosjektet avsluttes?

Prosjektet vil etter planen avsluttes når oppgaven er levert inn (prosjektslutt ca. 15. mai. 2023). Etter prosjektslutt vil datamaterialet med dine personopplysninger slettes.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Høgskulen på Vestlandet har Personverntjenester vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om deg
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Høgskulen på Vestlandet ved prosjektansvarlig Idar Mestad på epost (Idar.Mestad@hvl.no) eller på telefon: 55 58 58 98.
- Vårt personvernombud, Trine Anniken Larsen på epost (Trine.Anikken.Larsen@hvl.no) eller på telefon: 55 58 76 82.

Hvis du har spørsmål knyttet til Personverntjenester sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- Personverntjenester på epost (Personverntjenester@sikt.no) eller på telefon: 53 21 15 00.

Med vennlig hilsen

Idar Mestad
Prosjektansvarlig
(Veileder)

Lise Tvedt Helland
Masterstudent

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «*bruk av uteskole for å legge til rette for motivasjon og læring hos elever*» og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

Jeg samtykker til å delta i intervju som det vil bli tatt lydopptak av

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 3: Intervjuguide

Intervjuguide for intervju med lærere

«Bruk av uteskole for å legge til rette for motivasjon og læring hos elever»

Lærerenes bruk av uteskole

- Spør om erfaring, hvor lenge, hvilke klasser, hvor mye uteundervisning
- Hva legger du i begrepet uteskole?
- Fortell om en situasjon eller et opplegg der du var ute med elevene og de var motiverte
 - o Pleier du å gjøre det på denne måten?
 - o Hvorfor gjør du det slik?
- Hvorfor mener du at det er viktig å bruke uteskole?
 - o Hva ser du i uteskole som arbeidsmetode i forhold til en mer tradisjonell klasseromsundervisning?
- Hva må man tenke over for å kunne få til en god uteundervisning?

Elevenes læring og motivasjon ved bruk av uteskole

- Hva mener du elevene får ut av å delta i uteskole?
 - o Hva har det å si for det faglige?
 - o Hva har det for å si for det sosiale?
- Hvorfor mener du elevene i ditt eksempel ble motivert? I hvilken grad handlet dette om at dere var ute?
 - o Hvorfor mener du det er viktig å motivere elevene i undervisningen?
 - o Hvordan kan uteskole bidra til økt motivasjon for å delta i læringen?
- Kan du si noe om hvor mye du styrer undervisningen når dere er ute? Hvor mye får elevene bestemme? Er dette viktig? Hvorfor / hvorfor ikke. (Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning)

Tilrettelegging og tilpasning til ulike elever

- Hvordan legger du til rette for alle elever i uteskole?
 - o Gi eksempler på dette
 - o Hva kan uteskole ha å si for elever som ellers ikke deltar så mye i undervisningen?
 - o Passer uteskole til å drive med differensiert undervisning? Hvorfor / hvorfor ikke?
- Hva har det å si at elevene får bruke sansene sine og utforske selv?
- Hvordan kan uteskole bidra til større tilhørighet til klassen?

Muligheter og utfordringer i uteskole

- Hvilke andre muligheter ser du ved å bruke uteskole i undervisningen?
- Hvilke utfordringer ser du ved å bruke uteskole?
 - o Det koster for mye og er for tidkrevende
 - o Turer ut i naturen gir for lite læringsutbytte
- Gi en god grunn til hvorfor du mener lærere bør bruke uteskole mer i skolen